

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**кафедра адміністративного права та адміністративного процесу
факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної
діяльності**

С. О. БАРАНОВ

**АНТИКОРУПЦІЙНЕ ЗАКОНОДАВСТВО :
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З
САМОСТІНОЇ РОБОТИ З
ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

навчально-методичний посібник

ОДЕСА – 2022

«Антикорупційне законодавство: методичні рекомендації з самостійної роботи з вивчення навчальної дисципліни». Навчально-методичний посібник для слухачів 2 курсу, напрям підготовки - 262 «Правоохоронна діяльність» Факультету №1 Навчально-наукового інституту права та кібербезпеки Одеського державного університету внутрішніх справ.

Обговорено та схвалено навчально-методичною радою Одеського державного університету внутрішніх справ, протокол засідання від «__» червня 2022 року № ____.

Автор:

Баранов С.О. кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри адміністративного права та адміністративного процесу Одеського державного університету внутрішніх справ.

Рецензенти:

Манько Д.Г. доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри Державно-правових дисциплін Інституту права, економіки та міжнародних відносин Міжнародного гуманітарного університету.

Коропатов О.М. – кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри Адміністративної діяльності поліції Одеського державного університету внутрішніх справ.

Навчально - методичний посібник «Антикорупційне законодавство: методичні рекомендації з самостійної роботи з вивчення навчальної дисципліни» утримує у собі навчальний матеріал з методики забезпечення самостійного вивчення тем курсу з питань запобігання корупції та методичні рекомендації по його засвоєнню.

Даний навчально - методичний посібник розрахований на ЗВО ННІПК ОДУВС, а також на всіх бажаючих орієнтуватися в питаннях методики самостійного вивчення навчального матеріалу з питань запобігання корупції в Україні.

ISBN

ББК 66.3(4Укр)3я73

Баранов С.О., 2022

УДК 343.352

ЗМІСТ

Основні скорочення.....	4
Передмова.....	5
Мета навчальної дисципліни «Антикорупційне законодавство».....	7
Програма навчальної дисципліни «Антикорупційне законодавство».....	10
Структура навчальної дисципліни «Антикорупційне законодавство»..	13
Планування самостійної роботи з навчальної дисципліни	16
Індивідуальна робота з навчальної дисципліни	17
Оцінювання результатів освітньої діяльності з навчальної дисципліни.....	18
Перелік питань на підсумкову перевірку знань.....	24
Рекомендовані інформаційні ресурси.....	30
Методичні рекомендації з самостійної роботи з вивчення тем навчальної дисципліни.....	31
Методичні рекомендації з виконання тестів та вирішення навчальних завдань (квестів).....	33
Тема № 1: «Поняття, історичний аспект та правова основа запобігання корупції в Україні»	44
Тема № 2: «Зміст та основні характеристики Закону України «Про запобігання корупції»	51
Тема № 3: «Суб'єкти, що здійснюють заходи в галузі запобігання корупції».....	56
Тема №4: «Фінансовий контроль як засіб запобігання корупції»..	65
Тема № 5: «Відповідальність за корупційні правопорушення та правопорушення пов'язані з корупцією».....	72
Тема № 6: «Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг»	80
Тема № 7: «Запобігання корупції в приватній сфері в Україні»..	87
Рекомендований перелік тем рефератів на самостійну роботу....	94

Методичні рекомендації з написання наукового реферату.....	97
Методичні рекомендації щодо оформлення презентацій.....	117
Короткий словник термінів.....	119

Основні скорочення:

АМКУ- Антимонопольний комітет України.
ВАКС – Вищий антикорупційний суд.
ВРУ - Верховна Рада України.
ВС- Верховний Суд.
ГПУ – Генеральна прокуратура України.
ДБР – Державне бюро розслідувань.
ДФС – Державна фіскальна служба.
ДРС - Державна регуляторна служба України.
ЄС – Європейський Союз.
ЗМІ – Засоби масової інформації.
ЗСУ – Збройні сили України.
ЗУ - Закон України.
ІАС - інтегрована автоматизована система державного нагляду.
ІКТ - інформаційно-комунікаційні технології.
КАС - Кодекс адміністративного судочинства України.
КК - Кримінальний кодекс України.
КМУ - Кабінет міністрів України.
КУпАП - Кодекс України про адміністративні правопорушення.
МВС - Міністерство внутрішніх справ України.
МЗС – Міністерство закордонних справ України.
МО - Міністерство оборони України.
ООН – Організація Об'єднаних Націй.
ОМС- орган місцевого самоврядування.
ОТГ- об'єднані територіальні громади.
РЄ - Ради Європи.
РНБО – Рада національної безпеки і оборони України.
НАБУ – Національне антикорупційне бюро України.
НАЗК – Національне агентство з питань запобігання корупції.
НПУ – Національна поліція України.
НБУ – Національний банк України.
ПКМУ - постанова Кабінету Міністрів України.
САП – Спеціалізована антикорупційна прокуратура.
СБУ - Служба безпеки України.
УО - уповноважена особа.
ЦК - Цивільний кодекс України.

Передмова

Серед основних процесів сучасного суспільного розвитку більшість науковців виокремлюють глобалізаційні. Україна як одна з найбільших європейських держав, володіючи великим економічним та геополітичним потенціалом, не може залишатися осторонь світових тенденцій.

Однак державним управлінням, політикам і науковцям необхідно пам'ятати про численні перешкоди, які неодмінно супроводжують такі важливі для суспільства явища. І чи не найнебезпечнішою загрозою розвитку суспільства нині є корупція.

Сьогодні немає жодної країни, де корупція була би повністю викорінена. Жодна із соціально-політичних і економічних систем не мала, не має і не може мати повного імунітету до корупції. Корупція може існувати тривалий час навіть у розвинутих демократичних країнах та у відкритих ринкових економіках.

Відмінність полягає не в наявності чи відсутності корупції як такої, а в її масштабах, характері корупційних проявів, впливі на економічні, соціальні, політичні, правові та інші процеси. З одного боку, корупція характеризує основні суспільні відносини, здійснювані у державі та суспільстві, з другого – впливає на економіку, політику, право, ідеологію, суспільну психологію тощо.

У корупції проявляються неефективність влади, недосконалість важливіших державних і суспільних інститутів. Так, головуючи на засіданні Національного антикорупційного комітету, Президент України наголосив: «Боротьба з корупцією – життєво необхідна справа суспільства, оскільки це явище загрожує національній безпеці та конституційному ладу в Україні».

В українському суспільстві, на превеликий жаль, міцніють стереотипи толерантності щодо корупції та злочинності, пов'язаної з нею. У масовій свідомості формується думка, що корупційні злочини не завдають значної шкоди суспільству, тому певні верстви населення обирають не правові, а корупційні шляхи вирішення повсякденних проблем. Чесний чиновник часто не влаштовує ні населення загалом, ні підприємців як його найактивнішу частину.

Протягом останніх років проблема корупції стала чи не найнагальнішою серед тих, що хвилюють громадян і перешкоджають економічному поступу країни.

Навряд чи можна його викоринити цілком, проте важливим є рівень поширеності, який слід намагатися знизити до мінімального. Поширення корупції стає реальною загрозою міжнародній демократії та міжнародній безпеці. ООН, інші міжнародні організації проводять із зазначених питань симпозиуми, конгреси та конференції фахівців, глави держав і парламентів шукають спільні шляхи подолання цього зла. Саме завдяки спільним діям усіх країн можна сподіватися на реальне обмеження впливу організованої злочинності та корупції на демократичні принципи світової спільноти.

Навчальна дисципліна «Антикорупційне законодавство» є надзвичайно актуальною і важливою в процесі опанування юридичної освіти і отримання повноцінного професійного кругозору. Основною вирізняльною ознакою дисципліни, є її міжгалузевий і комплексний характер.

Для якісного освоєння тем навчальної дисципліни необхідно мати знання у таких галузях права як конституційне право, кримінальне, кримінальне процесуальне право, основи державного будівництва, фінансове, податкове право тощо.

Самостійна робота здобувача вищої освіти є важливою формою організації навчального процесу, під час якої заплановані завдання виконуються здобувачем під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Вона виступає основним засібом засвоєння навчального матеріалу у час, вільний від обов'язкових аудиторних занять.

Метою самостійної роботи є засвоєння в повному обсязі робочої програми навчальної дисципліни і послідовне формування у здобувачів самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця юриста.

У ході самостійної роботи здобувач має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо

ставитися до опанування теоретичних і практичних знань, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення зазначеної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти— цілісного уявлення щодо актуальних питань запобігання корупції; особливості здійснення контролю за виконанням повноважень службових та посадових осіб, чия діяльність сприяє виникненню потенційних та реальних конфліктів інтересів; прищеплення глибоких знань діючого законодавства в галузі антикорупційного законодавства, умінь та навичок правильного його застосування, визначення проблем, що виникають при його застосуванні, та шляхів їх усунення; формування наукового світогляду тощо. Отже дисципліна «Антикорупційне законодавство» відіграє значну роль у підготовці фахівців правоохоронної діяльності та правознавців.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Антикорупційне законодавство» є оволодіння здобувачами освітнього ступеню «бакалавр» *загальними компетентностями:*

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність працювати в команді.
- Здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення адміністративних і кримінальних правопорушень, заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб та публічній безпеці.

Спеціальними компетентностями:

- Здатність організовувати нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства у сфері правоохоронної діяльності.

- Здатність професійно оперувати категоріально понятійним апаратом права і правоохоронної діяльності.
- Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності.
- Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.
- Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
- Здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості та суспільства, протидіяти нелегальній (незаконній) міграції, тероризму та торгівлі людьми.
- Здатність до аналізу та оцінки ризиків що впливають на вчинення адміністративних правопорушень та кримінальних злочинів (проступків).

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен продемонструвати *наступні результати навчання*.

- Збирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати і оцінювати її.
- Здійснювати координацію діяльності суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, а також комунікацію з фізичними та юридичними особами з метою своєчасного реагування на кримінальні злочини, адміністративні правопорушення та події.
- Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах для повного та всебічного встановлення необхідних обставин.
- Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.
- Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.
- Знати і розуміти відповідні вимоги законодавства, грамотно оформлювати процесуальні документи, що використовуються під час провадження у справах про адміністративні правопорушення, здійснювати превентивні та примусові поліцейські заходи, а також кваліфікацію адміністративних та кримінальних правопорушень.
- Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти

протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.

- Працювати автономно та в команді виконуючи посадові обов'язки та під час розв'язання складних спеціалізованих задач правоохоронної діяльності.

- Використовувати основні методи та засоби забезпечення правопорядку в державі, дотримуватись прав і свобод людини і громадянина, усунення будь-яких загроз національної безпеки держави.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні, *знати*:

- загальні положення чинного законодавства України, зокрема: Конституції України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України, Законів України: «Про державну службу», «Про Національну поліцію», «Про запобігання корупції», наказів та інструкцій МВС України щодо запобігання корупції;

- значення і поняття корупція, корупційне правопорушення, конфлікт інтересів, близькі родичі, суб'єкти антикорупційного законодавства;

- підстави та усунення конфлікту інтересів;

- види юридичної відповідальності за корупційні правопорушення;

- особливості притягнення до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень.

Вміти:

- користуватися КУпАП та іншими нормативно-правовими актами, необхідними для здійснення процесу запобігання правопорушень, пов'язаних з корупцією;

- правильно тлумачити та використовувати відповідні статті;

- застосовувати норми чинного кримінального та адміністративного законодавства України в конкретних правових ситуаціях;

- тлумачити положення окремих відомчих нормативних актів, що регламентують порядок протидії корупції.
- розв'язувати практичні задачі.

Програма навчальної дисципліни

Тема №1. Поняття, історичний аспект та правова основа запобігання корупції в Україні.

Історичні передумови виникнення корупції. Поняття та ознаки корупції. Сутність, види та причини виникнення корупції в Україні. Рівні корупції. Конфлікт інтересів. Передумови конфлікту інтересів. Види конфлікту інтересів. Шляхи подолання конфлікту інтересів. Поняття «корупції» та «корупційного правопорушення», їх співвідношення. Законодавство України, щодо запобігання корупції.

Тема № 2. Зміст та основні характеристики Закону України «Про запобігання корупції»

Значення галузевого законодавства у врегулюванні питань з запобігання корупції. Структура Закону України «Про запобігання корупції». Характеристика основних термінів Закону України «Про запобігання корупції». Напрями удосконалення законодавства у врегулюванні питань з запобігання корупції.

Тема №3. Суб'єкти, що здійснюють заходи в галузі запобігання корупції.

Характеристика суб'єктів, які здійснюють заходи щодо запобігання корупції. Рівні суб'єктів запобігання корупції. Повноваження Президента України щодо запобігання корупції. Роль Кабінету Міністрів України в галузі запобігання корупції. Спеціально уповноважені суб'єкти, та їх компетенції щодо запобігання корупційних правопорушень. Організація діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції. Діяльність Національного антикорупційного бюро України. Повноваження Офісу Генерального прокурора щодо запобігання корупції.

Тема № 4 Фінансовий контроль як засіб запобігання корупції.

Фінансовий контроль як засіб запобігання корупції. Подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Зміст інформації, що зазначається в декларації. Облік та оприлюднення декларацій. Встановлення своєчасності подання декларацій. Моніторинг способу життя суб'єктів декларування. Додаткові заходи здійснення фінансового контролю. Особливості здійснення заходів фінансового контролю стосовно окремих категорій осіб.

Тема № 5. Відповідальність за корупційні правопорушення та правопорушення пов'язані з корупцією.

Поняття та ознаки юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності. Розмежування адміністративної відповідальності від кримінальної відповідальності в галузі запобігання корупції. Склад адміністративних правопорушень в сфері корупції.

Особливості кваліфікації статей глави 13-А Кодексу України про адміністративні правопорушення. Порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності. Порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків. Кваліфікація статті 172-6 КУпАП. Порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Аналіз складу адміністративного правопорушення передбаченого статтею 172-8 КУпАП. Порушення встановлених законом обмежень після припинення повноважень члена Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. Порушення заборони розміщення ставок на спорт, пов'язаних з маніпулюванням офіційним спортивним змаганням.

Тема № 6. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Поняття та елементи кримінального правопорушення, пов'язаного з корупцією. Види кримінальних правопорушень.

Поняття «службова особа» та її характеристики. Кримінальні правопорушення в галузі службової діяльності. Особливості службових кримінальних правопорушень, вчинених лише в юридичних особах приватного права. Кримінальні правопорушення, вчинювані тільки в органах державної влади, місцевого самоврядування та в юридичних особах публічного права (статті 364, 365, 366, 367, 368, 368-2, 369 розділу XVII Особливої частини КК України).

Службові кримінальні правопорушення, вчинювані не тільки в органах державної влади, місцевого самоврядування чи юридичних особах публічного права, а й в юридичних особах приватного права (статті 365-2, 366-1, 368-4, 369-2, 369-3, 370 КК України).

Тема №7. Запобігання корупції в приватній сфері в Україні.

Поняття та зміст корупції у приватному секторі економіки України. Правова регламентація запобігання корупції у приватному секторі. Закон «Про запобігання корупції» - як основа діяльності з запобігання корупції у приватному секторі.

Небезпека проявів корупції у приватному секторі. Заходи запобігання корупції у приватному секторі. Антикорупційна програма підприємства. Правовий статус уповноваженої особи з запобігання корупції на підприємстві. Комплаєнс-процедури. Відповідальність юридичних осіб за порушення антикорупційного законодавства.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	ус ьо го	у тому числі					ус ьо го	у тому числі				
		л	с	п	ін д р.	с.		л	с	п	ін д р.	с.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1 1	1 2	13
Модуль 1												
Тема №1. Поняття, історичний аспект та правова основа запобігання корупції в Україні	12	2	2			8	1 2	2				10
Тема № 2. Зміст та основні характерист ики Закону України «Про запобігання корупції»	12	2	2			8	1 2					12
Тема № 3. Суб'єкти, що здійснюють заходи в галузі запобігання корупції.	12	2	2			8	1 4	2	2		10	

Тема № 4 Фінансовий контроль як засіб запобігання корупції.	14	2	2			10	12					12
Тема № 5. Відповідальність за корупційні правопорушення та правопорушення пов'язані з корупцією.	14	2	2			10	16	2	2			12
Тема №6. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг	12	2	2			8	12			•		12

Тема № 7. Запобігання корупції в приватній сфері в Україні	14	2	4			8	1 2					12
Усього годин	90	14	16			6 0	6 0	6	4	0	0	80

**Планування часу самостійної роботи з дисципліни
(для денної форми навчання)**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття, історичний аспект та правова основа запобігання корупції в Україні	8
2	Тема № 2. Зміст та основні характеристики Закону України «Про запобігання	8
3	Тема 3. Суб'єкти, що здійснюють заходи в галузі запобігання корупції.	8
4	Тема № 4 Фінансовий контроль як засіб запобігання корупції.	10
5	Тема 5. Відповідальність за корупційні правопорушення та правопорушення пов'язані з корупцією.	10
6	Тема 6. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.	8
7.	Тема № 7. Запобігання корупції в приватній сфері в Україні.	8
	Разом	60

(для заочної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття, історичний аспект та правова основа запобігання корупції в Україні	10

2	Тема № 2. Зміст та основні характеристики Закону України «Про запобігання	12
3	Тема 3. Суб'єкти, що здійснюють заходи в галузі запобігання корупції.	10
4	Тема № 4 Фінансовий контроль як засіб запобігання корупції.	12
5	Тема 5. Відповідальність за корупційні правопорушення та правопорушення пов'язані з корупцією.	12
6	Тема 6. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.	12
7.	Тема № 7. Запобігання корупції в приватній сфері в Україні.	12
	Разом	80

Індивідуальні завдання як складова самостійної роботи

З метою поглиблення знань із навчальної дисципліни, прищеплення навичок самостійної роботи з літературою пропонується виконання індивідуальних творчих завдань у вигляді написання навчально-наукових рефератів за визначеною тематикою.

Реферати виконуються на основі самостійного вивчення рекомендованої літератури і законодавства, перелік яких не обмежує ініціативи здобувача вищої освіти і його можливостей у використанні більш широкого кола наукових досліджень.

До навчальної літератури належать: першоджерела; підручники і навчальні посібники; наукові дослідження (монографії, наукові статті та ін.)

З проблем, досліджених у навчально-наукових рефератах, здобувачі вищої освіти можуть підготувати і виголосити доповіді під час проведення семінарських занять або засідань наукового гуртка здобувачів вищої освіти.

Оцінювання результатів освітньої діяльності (для денної форми навчання)

Система оцінювання передбачає накопичення 100 балів з даної навчальної дисципліни, які перераховуються в національну шкалу та шкалу оцінювання ЄКТС.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять та виконання індивідуальних завдань і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти з певних тем програми навчальної дисципліни, а також виконання конкретних завдань. Поточний контроль знань здобувача вищої освіти оцінюється за національною шкалою («3», «4», «5»), з обов'язковим переведенням при підсумковому контролі оцінок в бали за допомогою шкали навчального закладу до національної шкали та шкали ECTS.

Під час роботи на семінарських/практичних заняттях здобувач вищої освіти може отримати:

5 балів – якщо в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та/або письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних або практичних завдань, використовуючи при цьому базову та допоміжну літературу. Здобувач вищої освіти здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою логічного аналізу, формувати висновки та узагальнення, вільно оперувати фактами, які стосуються вивченого матеріалу;

1 бали – якщо достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та/або письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних та/або практичних завдань, використовуючи при цьому базову та допоміжну літературу.

Але при викладанні деяких питань бракує достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

3 бали – якщо в цілому володіє навчальним матеріалом, поверхнево викладає його основний зміст під час усних виступів

та/або письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Здобувач вищої освіти має певні труднощі під час виокремлення суттєвих ознак вивченого, а також під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.

Підсумковий контроль. Види робіт, які складають суму підсумкових балів здобувача вищої освіти:

Система оцінювання передбачає накопичення 100 балів з навчальної дисципліни, які перераховуються в національну шкалу та шкалу оцінювання ЄКТС.

Встановлюються: максимальні суми балів за виконання завдань у рамках аудиторної, самостійної роботи та модульної контрольної роботи - 60 балів; 40 балів - за виконання завдань, винесених на підсумковий контроль.

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ			
Поточний контроль			Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота	Модульн контрольна робота	ЗАЛІК (З)/ ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 30	≤ 20	≤ 10	
≤ 60			≤ 40
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК+ 3 ≤ 100			
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК+Е ≤100			
ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ			
Поточний контроль		Підсумковий контроль	
Аудиторна робота	Самостійна робота	ЗАЛІК (З)/ ЕКЗАМЕН (Е)	
≤ 20	≤ 40		
≤ 60		≤ 40	
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК+ 3 ≤ 100			
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК+Е ≤100			

Здобувач вищої освіти, як додатковий здобуток за наукову роботу в межах навчальної дисципліни може отримати до 10 балів, при цьому загальна сума накопичувальних балів не повинна перевищувати 100.

Оцінювання компетентностей здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни та виставлення підсумкової кількості балів за аудиторну роботу здійснюється шляхом встановлення відповідного рівня знань за кожне навчальне заняття та виставлення балів від 3 до 5. Підсумкова кількість балів визначається, як сума всіх отриманих під час проведення навчальних занять балів розділена на кількість семінарських/практичних занять, передбачених тематичним планом у семестрі та помножена на коефіцієнт відповідності максимально можливого балу:

$$\text{ПК} = \frac{\sum \text{ПК}}{\text{КЗ}} \times \text{КВ},$$

де:

ПК – підсумкова кількість балів за аудиторну роботу;

$\sum \text{ПК}$ – сума всіх отриманих балів за семінарські/практичні заняття;

КЗ – кількість семінарських/практичних занять, передбачених тематичним планом за семестр;

КВ – коефіцієнт відповідності максимально можливого балу (6 – для денної форми навчання; 4 – для заочної форми навчання).

Здобувач вищої освіти може отримати «5» балів за умови, що він дуже добре орієнтується в матеріалі, приймав активну участь у занятті та надав повну відповідь на питання семінарського заняття, або на додаткове питання науково-педагогічного працівника, навів приклади, висловив та аргументував власну точку зору, або суттєво доповнював більше трьох разів відповіді колег, не допустивши помилок. Також у «5» балів може бути оцінено виступ з доповіддю або рефератом, які було підготовлено з використанням декількох джерел інформації, а під час виступу тему розкрито повно.

Здобувач вищої освіти може отримати «4» бали за умови, що він достатньо добре орієнтується в матеріалі, приймає активну участь у занятті, доповнюючи колег, знає основні визначення та факти з теми семінарського заняття, надав правильну, але не зовсім повну відповідь, висловлює власну думку, але не може змістовно її аргументувати, йому складно навести приклади. Також у «4» балів

може бути оцінено виступ здобувача з доповіддю або рефератом, які було підготовлено з використанням одного джерела інформації, а під час виступу тему розкрито не повно.

Здобувач вищої освіти може отримати «3» бали за умови, якщо не приймає активної участі в семінарському занятті та не висловлює цікавості до матеріалу, йому складно дати визначення понять, відповідає фрагментарно та спутано, допускає помилки, не орієнтується у темі, власної думки не має, або висловлюючи її відмовляється аргументувати. Також у «3» балів може бути оцінено виступ здобувача з доповіддю або рефератом, які містять мізерний обсяг інформації, або застарілі данні.

Під час навчальних занять на денній формі навчання науково-педагогічний працівник може поставити оцінку «2» (незадовільно). Незадовільна оцінка «2» ставиться за умови незнання здобувачем вищої освіти значної частини навчального матеріалу за змістом відповідної теми навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та базових джерелах, допустив істотні помилки у відповідях на поставлені питання, виявив невміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, відмовився від відповіді та/або не вирішив практичне завдання. Незадовільна оцінка «2» потребує перескладання та в загальну суму накопичення балів не враховується.

Підсумкова кількість балів за самостійну роботу з навчальної дисципліни визначається науково-педагогічним працівником, як сума отриманих здобувачем вищої освіти балів за всі види виконаних завдань, які передбачені відповідними методичними матеріалами із зазначенням балів за виконання кожної самостійної роботи відповідно до тематичного плану.

Модульна контрольна робота є обов'язковою для здобувачів вищої освіти денної форми навчання. Кожна кафедра самостійно визначає і розробляє форму проведення модульної контрольної роботи, структуру завдань, систему та критерії оцінювання результатів їх виконання. До модульної контрольної роботи допускаються всі здобувачі вищої освіти.

Умови допуску здобувача вищої освіти до складання підсумкового контролю:

Для денної форми навчання:

- сума балів поточного контролю не менше ніж 36;
- має не більше трьох невідпрацьованих пропусків;
- має не більше трьох невідпрацьованих незадовільних оцінок

за поточний контроль.

Для заочної форми навчання:

- сума балів поточного контролю не менше ніж 36.

З метою підвищення поточного рейтингу успішності здобувач вищої освіти має право перескладати аудиторну та самостійну роботу відповідно до графіку, встановленого науково-педагогічним працівником до підсумкового контролю і не більше двох пропусків та/або незадовільних оцінок у один робочий день.

Здобувач вищої освіти, який за результатами поточного контролю накопичив менше 60 балів, зобов'язаний скласти підсумковий контроль.

Здобувач вищої освіти, який за результатами поточного контролю протягом семестру накопичив 60 балів, має можливість:

- не складати підсумковий контроль і отримати накопичену кількість балів як підсумкову оцінку;
- складати підсумковий контроль відповідно до розкладу.

Недопущення здобувача вищої освіти до підсумкового контролю прирівнюється до незадовільної оцінки. Питання про недопущення здобувача вищої освіти до підсумкового контролю вирішує науково-педагогічний працівник та здійснює відповідний запис «не допущено» в заліково-екзаменаційної відомості.

Здобувач вищої освіти, який недопущений до складання підсумкового контролю, має право скласти його під час визначеного окремим графіком для ліквідації академічної заборгованості, попередньо досягнувши всіх умов допуску.

Відсутність здобувача вищої освіти, який накопичив менше 60 балів за поточний контроль на підсумковому контролі без поважної причини прирівнюється до незадовільної оцінки. Такий здобувач вищої освіти має право скласти підсумковий контроль під час

ліквідації академічної заборгованості визначеним окремим графіком.

Здобувач вищої освіти зобов'язаний попередити деканат/інститут про свою можливу відсутність на підсумковому контролі до його початку. Здобувач вищої освіти, який був відсутній на підсумковому контролі з поважних причин, які підтверджені відповідними документами, за рішенням декана факультету (директора інституту) може скласти пропущений підсумковий контроль у визначений деканатом час.

Здобувач вищої освіти, який за результатами поточного та підсумкового контролю сумарно накопичив менше 60-ти балів, допускається до повторного перескладання підсумкового контролю після закінчення екзаменаційної сесії, але до початку наступного семестру чи атестації. Здобувач вищої освіти, який за результатами заліково-екзаменаційної сесії має академічну заборгованість з трьох і більше освітніх компонентів, відрховується з Університету.

Критерії оцінювання знань на підсумковому контролі (заліку).

Оцінка А, В, С, Д, Е/ «зараховано» – виставляється, якщо здобувач вищої освіти виявив достатньо повні знання матеріалу навчальної дисципліни; вміє узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями, дає правильні, хоча і не завжди повні відповіді на поставлені запитання; може допускати неточності у розкритті окремих теоретичних положень, норм та визначень.

Оцінка F, Fx/ «не зараховано» – виставляється, якщо здобувач вищої освіти виявив слабкі знання або повну неготовність щодо вивчення ним матеріалу навчальної дисципліни; не зміг дати визначення основних термінів та визначень; виклад матеріалу непослідовний, нелогічний, фрагментарний, неточний, стислий; повна відсутність переконливості у викладенні матеріалу.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За внутрішньою шкалою навчального закладу в балах	За шкалою ECTS /За національною шкалою	
	Вноситься до відомості	
	екзамен	залік
90 – 100	A/Відмінно	A,B,C, D, E /Зараховано
82-89	B/Добре	
74-81	C/Добре	
64-73	D/Задовільно	
60-63	E/Задовільно	
35-59	FX/Незадовільно	Не зараховано
	з можливістю повторного складання	
0-34	F/Незадовільно	Не зараховано
	з обов'язковим повторним курсом	

Перелік питань для підсумкової перевірки знань:

1. Поняття та ознаки корупції.
2. Визначте статус Національного агентства з питань запобігання корупції та його склад.
3. Чим відрізняється поняття «корупція» від «корупційного правопорушення»?
4. Хто такі близькі особи?
5. Потенційний конфлікт інтересів.
6. Які обмеження застосовуються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або органів місцевого самоврядування.

7. Особливості прямого підпорядкування.
8. Що таке неправомірна вигода?
9. Реальний конфлікт інтересів і його особливості.
10. Які особи належать до категорії: члени сім'ї.
11. В чому полягають обмеження спільної роботи близьких осіб?
12. До яких видів відповідальності можливо притягнути особу за корупційні діяння?
13. Які нормативні акти належать до джерел антикорупційного законодавства України?
14. Що таке пряме підпорядкування?
15. Які завдання покладаються на Вищий антикорупційний суд України?
16. Повноваження Президента України в сфері запобігання корупції.
17. Повноваження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг з питань запобігання корупції.
18. Які підрозділи належать до уповноважених підрозділів з питань запобігання та виявлення корупції?
19. Визначити перелік суб'єктів, що здійснюють запобігання корупції в державі?
20. Визначте загальні повноваження Національного антикорупційного бюро України.
21. Який порядок призначення членів Національного агентства з питань запобігання корупції?
22. Визначте повноваження Офісу Генерального прокурора України в галузі запобігання корупції.
23. Кваліфікація статті 172-4 КУпАП (Порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності).
24. Кваліфікація статті 172-5 КУпАП (Порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків).
25. Особливості кваліфікації статті 172-6 КУпАП (Порушення вимог фінансового контролю).
26. Кваліфікація статті 172-7 КУпАП (Порушення вимог щодо

запобігання та врегулювання конфлікту інтересів).

27. Кваліфікація статті 172-8 КУпАП (Незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових або інших визначених законом повноважень).

28. Кваліфікація статті 172-9 КУпАП (Невжиття заходів щодо протидії корупції).

29. Особливості кримінальної відповідальності за корупційні правопорушення.

30. Поняття подарунку та відмінність його від неправомірної вигоди.

31. Поняття та ознаки службової особи.

32. Особливості кваліфікації статті 364 КК (Зловживання владою або службовим становищем).

33. Кваліфікація статті 366 КК (Службове підроблення).

34. Загальні характеристики статті 365 КК (Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу).

35. Особливості кваліфікації статті 367 КК (Службова недбалість).

36. Кваліфікація статті 368-2 КК (Незаконне збагачення).

37. Загальні характеристики статті 369-2 КК (Зловживання впливом).

38. Розкрийте правову регламентацію запобігання корупції у приватному секторі.

39. Наведіть визначення корупції у приватному секторі економіки держави.

40. Перерахуйте причини корупції у приватному секторі країни.

41. Розкрийте зміст Антикорупційної програми підприємства.

42. Розкрийте заходи з запобігання корупції у приватному секторі економіки країни.

43. Охарактеризуйте досвід країн ЄС з запобігання корупції у приватному секторі економіки.

44. Охарактеризуйте правовий статус уповноваженої особи з запобігання корупції на підприємстві.

45. Розкрийте значення етичних норм у запобіганні корупції у приватному секторі економіки країни.

46. Охарактеризуйте значення комплаєнс - процедур у виробленні заходів з запобіганні корупції у приватному секторі економіки країни.

47. Розкрийте відповідальність юридичних осіб за порушення антикорупційного законодавства.

48. Охарактеризуйте заходи фінансового контролю як засобу запобігання корупції.

49. Розкрийте процедуру подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

50. Охарактеризуйте зміст інформації, що зазначається в декларації. Розкрийте процедуру обліку та оприлюднення декларацій.

51. Охарактеризуйте процедуру встановлення своєчасності подання декларацій.

52. Розкрийте процедуру здійснення моніторингу способу життя суб'єктів декларування.

53. Охарактеризуйте додаткові заходи здійснення фінансового контролю.

54. Розкрийте особливості здійснення заходів фінансового контролю стосовно окремих категорій осіб.

55. Охарактеризуйте діюче законодавство у сфері запобігання корупції.

56. Розкрийте значення галузевого законодавства у врегулюванні питань з запобігання корупції.

57. Охарактеризуйте структуру Закону України «Про запобігання корупції».

58. Надайте характеристику основних термінів Закону України «Про запобігання корупції».

59. Охарактеризуйте напрями удосконалення законодавства у врегулюванні питань з запобігання корупції.

60. Охарактеризуйте практику застосування законодавства з питань з запобігання корупції в зарубіжних країнах.

61. Здійсніть аналіз норм закону «Про державну службу», які стосуються питань з запобігання корупції.

62. Розкрийте історичні аспекти протидії проявам корупції на території сучасної України.

63. Охарактеризуйте перелік суб'єктів, що здійснюють запобігання корупції в Україні.

64. Розкрийте загальні повноваження Національного антикорупційного бюро з питань запобігання корупції.

65. Який порядок призначення членів Національного агентства з питань запобігання корупції?

66. Розкрийте загальні повноваження Національного агентства з питань запобігання корупції.

67. Розкрийте повноваження Кабінету Міністрів України з питань запобігання корупції.

68. Розкрийте повноваження Президента України з питань запобігання корупції.

69. Розкрийте повноваження Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

70. Розкрийте процедуру здійснення обліку та оприлюднення фінансових декларацій публічних службовців.

71. Охарактеризуйте повноваження Верховної ради України з питань запобігання корупції.

72. Охарактеризуйте завдання та повноваження Антикорупційного суду України з питань запобігання корупції.

73. Охарактеризуйте повноваження Національної поліції України з питань запобігання корупції.

74. Охарактеризуйте зміст Антикорупційної програми підприємства.

75. Охарактеризуйте зміст Антикорупційної стратегії держави.

76. Охарактеризуйте завдання та зміст антикорупційної політики України.

77. Охарактеризуйте причини корупції у приватному секторі економіки країни.

78. Охарактеризуйте причини корупції у сучасному

суспільстві.

79. Охарактеризуйте причини корупції в Україні.

80. Окресліть завдання України з подолання корупції на сучасному етапі її розвитку.

81. Система профілактичних антикорупційних заходів, що реалізуються державними органами щодо юридичних осіб.

82. Основні напрямки державної антикорупційної політики щодо діяльності юридичних осіб.

83. Поняття конфлікту інтересів в діяльності юридичних осіб.

84. Види корупційних правопорушень у діяльності юридичних осіб.

85. Правопорушення пов'язані з корупцією у діяльності юридичних осіб.

86. Система державних органів, що реалізують антикорупційний комплаєнс юридичних осіб.

87. Національне агенство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів як суб'єкт запобігання корупції.

88. Система профілактичних антикорупційних заходів, що реалізуються державними органами щодо юридичних осіб.

89. Фінансовий контроль як вид антикорупційних заходів у діяльності юридичних осіб.

90. Політика протидії відмиванню доходів, отриманих корупційним шляхом та фінансування тероризма у діяльності юридичних осіб.

91. Юридичні особи, на яких поширюється дія антикорупційного законодавства.

92. Антикорупційна програма підприємства.

93. Внутрішній аудит як вид заходів антикорупційного комплаєнсу.

94. Антикорупційний комплаєнс юридичних осіб щодо порушення норм фінансування політичних процесів.

95. Викривачі корупції та їх значення для ефективної протидії корупційним правопорушенням.

Рекомендовані інформаційні ресурси:

Офіційні веб-сторінки державних органів України:

1. Президент України. - URL: <http://www.president.gov.ua/>
2. Верховна Рада України. - URL: [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
3. Кабінет Міністрів України.- URL: [http:// www.kmu.gov.ua/](http://www.kmu.gov.ua/)
4. Антикорупційний комітет України.- URL: <http://aku.gov.ua/>
5. Міністерство внутрішніх справ України -URL:<http://mvs.gov.ua>
6. Міністерство юстиції України - URL:<http://www.minjust.gov.ua/>
7. Генеральна прокуратура України - URL:[http:// www.gpu.gov.ua](http://www.gpu.gov.ua)
8. Верховний Суд. - URL: <http://www.scourt.gov.ua>
9. Рада національної безпеки і оборони України. - URL: [http: //www. rnbo.gov.ua/](http://www.rnbo.gov.ua/)
9. Державна податкова служба. - URL: <http://sts.gov.ua/>
10. Служба безпеки України. - URL: <http://www.sbu.gov.ua/>
11. Національне агентство України з питань державної служби. - URL: <http://nads.gov.ua>
12. Національний інститут стратегічних при Президентові України. - URL: <http://www.niss.gov.ua/>
13. Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу. - URL: <http://www.center.gov.ua/>
14. Антикорупційна рада України. - URL: [http://www. TransparentUkraine.org/175](http://www.TransparentUkraine.org/175)
15. Законодавство України. - URL: <http://zakon1.rada.gov. ua/laws>

Інші офіційні видання:

1. Відомості Верховної Ради України.- [URL:http://www. rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
2. Урядовий кур'єр.- URL: <http://ukurier.gov.ua>
3. Голос України. URL: <http://www.golos.com.ua>
4. Офіційний вісник України. URL: <http://ovu.com.ua/articles>
5. Правова інформація України. - URL: <http://ovu.com.ua>

6. «Інформтехнологія»-правові бази.- URL <http://www.nau.kiev.ua>
 7. Бібліотека юриста.- URL: <http://www.lawbook.org.ua>
 8. Всеукраїнська мережа розповсюдження правової інформації. - URL: <http://www.liga.kiev.ua> Ліга
 9. Юридична практика. URL: <http://www.practix.com>
- Видання антикорупційного профілю:***
10. Антикорупційний портал. - URL: <http://www.acrc.org.ua/>
 11. Антикорупційний портал. - URL:<http://old.acrc.org.ua/>
 12. Антикорупційний сайт «Интернет издание «Дорожный контроль». - URL: <http://roadcontrol.org.ua/>
 13. Творче об'єднання «ТОРО». - URL:<http://www.toro.org.ua/>
 14. Всеукраїнська громадська організація «Правозахисна організація «Спільна Мета». URL:- <http://commongoal.org.ua>

Методичні рекомендації з самостійної роботи з вивчення тем навчальної дисципліни

Самостійна робота здобувача вищої освіти (СРЗ) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачем під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Метою СРЗ є засвоєння в повному обсязі робочої програми навчальної дисципліни і послідовне формування у здобувачів самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця юриста.

У ході самостійної роботи здобувач має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до опанування теоретичних і практичних знань, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі.

Самостійна робота здобувача вищої освіти – основний засіб засвоєння навчального матеріалу у час, вільний від обов'язкових аудиторних занять.

Обсяг навчального часу, відведений для самостійної роботи здобувача вищої освіти, визначається навчальним планом. Зміст самостійної роботи визначається робочою програмою навчальної

дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Навчальний матеріал з дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом із навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час проведення аудиторних занять.

Самостійна та індивідуальна робота здобувача, що передбачена робочою програмою навчальної дисципліни, оцінюється викладачем за 20 - бальною шкалою кожна. Виконання завдань, які виносяться на самостійну та індивідуальну роботу, контролюється викладачем під час консультацій.

Бали за самостійну та індивідуальну роботу виставляються у журналі обліку роботи навчальної групи окремими графами напередодні підсумкового контролю.

Кафедри розробляють чіткі критерії оцінювання виконання самостійної та індивідуальної роботи та доводять їх до відома здобувачів на початку вивчення навчальної дисципліни.

Під час самостійної роботи з вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти необхідно:

- 1) ознайомитися з програмою навчальної дисципліни «Антикорупційне законодавство»;
- 2) ознайомитися з планами семінарських занять та методичними рекомендаціями з вивчення навчальної дисципліни «Антикорупційне законодавство», питаннями, що стосується конкретної теми;
- 3) опрацювати конспект лекції з даної теми;
- 4) опрацювати рекомендовану літературу до тем, законспектувати окремі положення, що стосуються питань теми, чи зробити нотатки, групуючи їх відповідно до окремих питань;
- 5) написати в робочому зошиті план-конспект основних положень теми, він повинен бути стислим з викладенням найбільш важливих положень вивченої літератури: обґрунтувати висновки по кожному питанню заняття, це допоможе студенту зробити свою відповідь чіткою, короткою, послідовною;

6) повторити основні положення та визначення з попередніх тем;

7) ознайомитися з переліком запропонованих тем рефератів з навчальної дисципліни «Антикорупційне законодавство»;

8) проводити після вивчення навчальної теми самостійну перевірку отриманих знань шляхом надання відповідей на поставлені перевіірочні питання та вирішення тестових завдань і наданих навчальних задач (квестів).

Методичні рекомендації з виконання тестових завдань

Тестові завдання виконується ЗВО з метою поточної перевірки отриманих знань за темою. Вони передбачають наявність змісту постановочного питання з певної частини тексту теми та чотири варіанти можливої відповіді на нього. Вірною є лише одна відповідь.

Завдання виконується з зазначенням порядкового номеру питання та обраної букви варіанта відповіді. Дозволяється лише один варіант відповіді.

Зразок вирішення тестового завдання:

1. Визначте, який з наведених органів, уповноважений розглядати адміністративні справи про корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення?

- A. Міністерство юстиції України;
- B. Національна поліція України;
- C. Національне агентство з питань запобігання корупції;
- D. Суд.

Або...

1. Визначте, який з наведених органів, уповноважений розглядати адміністративні справи про корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення?

- D. Суд.

**Методичні рекомендації з вирішення навчальних завдань
(квестів)**

Вирішення ситуаційних правових задач є важливим етапом навчання здобувачів вищої освіти у вищих навчальних закладах. Після отримання теоретичних знань з дисципліни студент повинен вміти використати їх на практиці. Дисципліна «Антикорупційне законодавство» має своєю метою навчити здобувачів вищої освіти вміло використовувати нормативно-правові акти, які діють у сфері запобігання проявам корупції в публічній службі, застосування адміністративної та інших видів відповідальності за вчинення корупційних дій. Саме вирішення ситуаційних задач дає можливість досягнути вказану мету. Це дозволяє здобувачам вищої освіти у своєму майбутньому житті бути впевненими членами демократичного суспільства, яке розвивається та тісно пов'язане з превентивною правоохоронною діяльністю держави.

Без засвоєння практики застосування правових норм майбутній правознавець не може претендувати на самостійну діяльність у статусі професійного юриста. У системі методів організації навчального процесу важливу роль відіграють практичні заняття зі здобувачами та їх самостійна робота.

Теоретичне вивчення змісту адміністративно-правових засад, здійснення заходів з запобігання корупції створює базу для вироблення навиків застосування правових норм на практиці. Своєю чергою знання, які здобувачі вищої освіти отримали на лекціях, а також у процесі самопідготовки більш успішно закріплюються під час практичних занять.

Метою вирішення практичних завдань є закріплення здобувачами вищої освіти теоретичних знань у сфері запобігання проявам корупції в публічній службі та забезпечення законності та дисципліни у всіх сферах суспільного життя, крім того здобувачі вищої освіти більш детально знайомляться з діяльністю суб'єктів з питань запобігання корупції, визначають особливості відповідальності спеціальних суб'єктів, уточнюють повноваження керівників органів публічної влади тощо.

Під час вирішення задач з навчальної дисципліни «Антикорупційне законодавство», реалізується дидактичний

принцип зв'язку теорії з практикою, який орієнтується на вирішення таких завдань:

1. Поглиблення, закріплення і конкретизація теоретичних знань у сфері запобігання проявам корупції в публічній службі, застосування адміністративної та інших видів відповідальності за вчинення корупційних дій, одержаних на лекціях та у процесі самопідготовки.

2. Отримання досвіду щодо правильного та ефективного застосування норм антикорупційного законодавства.

3. Удосконалення навиків самостійного аналізу ситуацій корупційних ризиків та умінь застосовувати отримані знання при їх оцінці.

4. Набуття навиків грамотно орієнтуватись у питаннях кваліфікації адміністративних проступків пов'язаних з корупцією та їх відмежування від кримінальних проступків.

5. Розвиток ініціативи і самостійності здобувачів вищої освіти під час вирішення практичних задач.

При підготовці здобувача вищої освіти до вирішення задач ним має бути здійснено певний алгоритм дій. Задачі можуть бути застосовані як для роботи на практичному занятті, так і для самостійної роботи здобувачів, з наступною перевіркою.

Перш ніж вирішувати задачі здобувач вищої освіти готується до теми за теоретичним матеріалом, який був отриманий на лекції та з нормативно-правовими актами, що рекомендовані в списку літератури.

Необхідною умовою успішного вирішення задач є попереднє вивчення теоретичного матеріалу, який був викладений під час лекційного заняття, а також тієї частини, яка зібрана у навчальній та спеціальній монографічній літературі.

Обсяг завдань для опрацювання на кожне практичне заняття визначено робочою програмою навчальної дисципліни, з якою можна ознайомитися на кафедрі навчального закладу.

Метою вирішення задач є:

1. Набуття та закріплення навичок самостійної роботи із нормативно-правовими актами.

2. Вироблення вміння давати власну правову оцінку конкретних життєвих ситуацій (фактичних обставин).

3. Досягнення належного рівня обґрунтування власної оцінки фактичних обставин.

Завдання для студентів при вирішенні задач:

1. Кваліфікація діяння у задачі за нормами Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу.

2. Визначення складів коупційного адміністративного та кримінально карного правопорушення.

3. Характеристика прав та обов'язків порушника.

4. Визначення державно - владного суб'єкта, який має право притягати до відповідальності за вчинене корупційне правопорушення або правопорушення пов'язане з корупцією.

5. Складання протоколу по факту вчинення корупційного адміністративного правопорушення.

6. Визначення можливих учасників провадження про притягнення до відповідальності за вчинене корупційне адміністративне правопорушення.

7. Складання постанови про притягнення до адміністративної відповідальності за вчинене корупційне правопорушення або правопорушення пов'язане з корупцією.

8. Характеристика норм адміністративного права та адміністративно-процесуального права, які можуть бути застосовані для правального вирішення ситуації.

Обов'язковим для здобувача вищої освіти є письмове вирішення задач. Перш ніж вдатися до розв'язування задачі, необхідно уважно її перечитати, звернути особливу увагу на юридичну термінологію, оцінити обставини, викладені в умові, які слід вважати установленими. В окремих випадках можна змінити умову задачі, щоб розглянути різні варіанти застосування закону і відповідно вирішення задачі.

Під час розв'язування задач особливо слід звернути увагу на вирішення тих проблемних питань, які закладені в умові. Якщо буде встановлено, що в діяннях суб'єкта недостатньо ознак якогось конкретного складу корупційного адміністративного

правопорушення, то недопустимим є лише сама констатація цього факту.

Доцільно детально обґрунтувати власну позицію і вказати, які саме ознаки відсутні та розтлумачити їх. Якщо під час вирішення задачі слід звернутися до інших нормативно-правових актів чи використати положення постанов Пленуму Верховного Суду, здобувач вищої освіти повинен чітко зазначити, яке із положень він використав і коротко сформулювати зміст відповідного положення. Вирішення має бути розгорнутим, послідовним, аргументованим з посиланням на відповідний нормативний матеріал.

Окремі задачі можуть бути вирішені по-різному, оскільки тлумачення деяких адміністративно-правових норм в науці дискусійні, а на практиці не має однозначності застосування цих норм. Під час вирішення таких задач принципове значення має уміння юридично правильно аргументувати власну точку зору.

Відповідь щодо задачі передбачає доказування здобувачем вищої освіти обраного ним варіанту вирішення. При цьому слід пам'ятати, що будь-яка дискусія має бути ефективною та спрямованою на досягнення певного результату.

Зразок вирішення практичної задачі:

Задача.

Голова Ізмаїльської райдержадміністрації К. отримав подарунок вартістю 2800 грн. від свого давнього знайомого Р., заява якого про виділення земельної ділянки перебувала на розгляді в райдержадміністрації.

Факт отримання К. подарунку було виявлено та щодо нього складено протокол про вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 172-5 КУпАП.

Голова райдержадміністрації К. заперечував проти факту правопорушення, посилаючись на те, що отриманий ним подарунок відноситься до особистих, адже він його отримав з нагоди свого професійного свята, а Р. є його давнім знайомим.

Завдання:

- 1) *Зробіть юридичний аналіз ситуації.*

2) Розкрийте порядок дій державних службовців у разі надходження їм пропозиції щодо неправомірної вигоди або дарунка (пожертви).

Відповідь на задачу:

Закон «Про запобігання корупції» передбачає у статті 23 обмеження щодо одержання подарунків публічними службовцями або його близькими особами.

Особам, зазначеним у пунктах 1, 2 частини першої статті 3 цього Закону, забороняється безпосередньо або через інших осіб вимагати, просити, одержувати подарунки для себе чи близьких їм осіб від юридичних або фізичних осіб:

1) у зв'язку із здійсненням такими особами діяльності, пов'язаної із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;

2) якщо особа, яка дарує, перебуває в підпорядкуванні такої особи.

Особи, зазначені у пунктах 1, 2 частини першої статті 3 цього Закону, можуть приймати подарунки, які відповідають загальновизнаним уявленням про гостинність, крім випадків, передбачених частиною першою цієї статті, якщо вартість таких подарунків не перевищує один прожитковий мінімум для працездатних осіб, встановлений на день прийняття подарунка, одноразово, а сукупна вартість таких подарунків, отриманих від однієї особи (групи осіб) протягом року, не перевищує двох прожиткових мінімумів, встановлених для працездатної особи на 1 січня того року, в якому прийнято подарунки.

Передбачене цією частиною обмеження щодо вартості подарунків не поширюється на подарунки, які: 1) даруються близькими особами; 2) одержуються як загальнодоступні знижки на товари, послуги, загальнодоступні виграші, призи, премії, бонуси.

Подарунки, одержані особами, зазначеними у пунктах 1, 2 частини першої статті 3 цього Закону, як подарунки державі, Автономній Республіці Крим, територіальній громаді, державним або комунальним підприємствам, установам чи організаціям, є

відповідно державною або комунальною власністю і передаються органу, підприємству, установі чи організації у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Рішення, прийняте особою, зазначеною у пунктах 1, 2 частини першої статті 3 цього Закону, на користь особи, від якої вона чи її близькі особи отримали подарунок, вважаються такими, що прийняті в умовах конфлікту інтересів, і на ці рішення розповсюджуються положення статті 67 цього Закону.

Однією із вимог коментованого Закону є запровадження обмежень щодо одержання подарунків.

Подарунок - це грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які надають/одержують безоплатно або за ціною, нижчою мінімальної ринкової (див. ч. 1 ст. 1 Закону).

Поняття подарунка (дарунка), а також інші положення щодо дарування традиційно є цивільно-правовими поняттями і детально визначені у ст. 717–730 ЦК.

Дарунком (ст. 718 ЦК) можуть бути рухомі речі, у т.ч. гроші, цінні папери, нерухомі речі, майнові права, якими дарувальник володіє або які можуть виникнути у нього в майбутньому.

Подарунок може мати різні зовнішні форми виразу, що закріплено у ст. 1 цього Закону та п. 45 рішення НАЗК від 11.08.2016 №3 де зазначено, що “подарунок вважається доходом незалежно від того, в якій формі він отримується - грошових коштів або в іншій формі”.

Договір дарування предметів особистого користування та побутового призначення може бути укладено усно. Закон встановлює обов’язкову форму договору для окремих предметів. у письмовій формі укладається договір дарування:

— нерухомих речей, валютних цінностей на суму, яка перевищує 50 нмдг, – і підлягає нотаріальному посвідченню. Порухення встановленої законом форми укладання договору робить його нікчемним (ч. 1 ст. 220 ЦК);

— майнового права та договір дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому, а в разі недодержання письмової форми ці договори є нікчемними;

— рухомих речей, які мають особливу цінність. Передання такої речі за усним договором є правомірним, якщо суд не встановить, що обдарований заволодів нею незаконно.

Моментом вчинення договору дарування є момент прийняття подарунка (ст. 722 ЦК); якщо подарунок направлено обдаровуваному без його попередньої згоди, дарунок є прийнятим, крім випадків, коли обдарований негайно не заявить про відмову від його прийняття; прийняття документів, які посвідчують право власності на річ, інших документів, які посвідчують належність дарувальникові предмета договору, або символів речі (ключів, макетів тощо) є прийняттям дарунка.

Обмеження – це юридичні та фактичні наслідки діяльності уповноважених органів державної влади, що заснована на законі та направлена на досягнення відповідних цілей, в результаті якої зменшуються варіанти дозволеної нормами права поведінки фізичних та юридичних осіб шляхом встановлення різного роду меж такої поведінки, що в обов'язковому порядку мають тимчасовий, просторовий та суб'єктивний характер.

Вимагання подарунку полягає у вимозі передати грошові кошти або інше майно та надати переваги, пільги, послуги чи нематеріальні активи в якості подарунку під загрозою настання в майбутньому якихось негативних наслідків для особи, від якої вимагають подарунок. *Прохання подарунку* полягає у спонуканні особи, тобто без загрози настання негативних наслідків для неї, передати грошові кошти або інше майно, надати переваги, пільги, послуги чи нематеріальні активи в якості подарунку особам, які зазначені у п.п. 1 і 2 ч. 1 ст. 3 Закону.

Заборона поширюється і на так звані “подарунки для публічного службовця через чи для його близьких осіб”, “опосередковані подарунки”, саме тому законодавець чітко зафіксував “... для себе чи близьких їм осіб”.

Зміст поняття «близькі особи» розкривається у ч. 1 ст. 1 Закону. Забороняється отримувати подарунки від фізичних і юридичних осіб. Згідно ст. 24 ЦК України людина як учасник цивільних відносин вважається фізичною особою. Разом з тим, аналіз норм національного законодавства дозволяє серед фізичних осіб, як учасників конституційних і адміністративних правовідносин, виділити громадян України, іноземців, осіб без громадянства, біженців, осіб, що потребують додаткового захисту, або яким надано тимчасовий захист в Україні, внутрішньо переселених осіб, тощо.

Варто зазначити, що порушення матиме місце у разі одержання подарунку у зв'язку з виконанням особою функцій держави або органів місцевого самоврядування, тобто обумовлюється службовим статусом одержувача, посадою, яку він обіймає.

Таким чином, щоб встановити законність/незаконність одержання особою подарунка, слід встановити, чи пов'язаний запропонований подарунок із виконанням нею своїх обов'язків за посадою.

Пов'язаними із виконанням службових обов'язків є подарунки, що надаються як подяка за раніше вчинені службовцем дії (бездіяльність) або прийняті ним рішення на користь дарувальника або третіх осіб, або даруються в очікуванні заздалегідь необіцяного вчинення публічним службовцем дій (бездіяльності) або прийняття ним рішень на користь дарувальника або третіх осіб. До цієї ж категорії належать подарунки, що надаються службовцем підлеглими. і навпаки, при цьому, формально-догматичний аналіз цієї статті Закону щодо факту отримання підпорядкованим працівником від свого керівника подарунка говорить про наступне.

Необхідно мати на увазі, що може мати місце і завуальована форма надання неправомірної вигоди у вигляді подарунка, в тому числі і через посередництво близьких осіб чи знайомих.

Відповідно до ч.1 ст. 24 Закону особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування,

прирівняні до них особи у разі надходження пропозиції щодо неправомірної вигоди або подарунка, незважаючи на приватні інтереси, невідкладно повинен відмовитися від пропозиції, за можливості ідентифікувати особу, яка зробила пропозицію, залучити свідків, якщо це можливо, у тому числі з числа співробітників, та письмово повідомити про пропозицію безпосереднього керівника або керівника відповідного органу установи чи спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції. Такі ж дії слід вчинити і в тому випадку, коли посадовець у своєму службовому приміщенні виявив або отримав майно, що може бути неправомірною вигодою або подарунком. При цьому складається акт, який підписується особою, яка виявила неправомірну вигоду або подарунок, та її безпосереднім керівником або керівником відповідного органу, підприємства, установи, організації, представником уповноваженого підрозділу (уповноваженою особою).

У разі порушення зазначених вище обмежень щодо одержання подарунків винні особи притягаються до адміністративної (ст. 172-5 КУпАП) або кримінальної (ст.ст. 368, 368-3, 368-4 КК України) відповідальності. Особи, які пропонують таку неправомірну вигоду, підлягають кримінальній відповідальності за ст. 369 або ст. 368-3 КК України.

Висновок за умовами задачі:

На нашу думку, Голова райдержадміністрації К. отримавши подарунок вартістю 2800 грн. від свого давнього знайомого Р., заява якого про виділення земельної ділянки перебувала на розгляді в райдержадміністрації вчинив адміністративне правопорушення щодо одержання подарунків передбачене ч.1 ст. 172-5 КУпАП.

Рішення, прийняте зазначеною особою на користь особи, від якої вона отримала подарунок, вважаються такими, що були здійснені в умовах конфлікту інтересів.

Законом дозволяється отримання чиновниками подарунків, які відповідають загальноновизнаним уявленням про гостинність, якщо вартість таких дарунків (пожертв) не перевищує один

прожитковий мінімум для працездатних осіб, встановлений на день прийняття подарунка (з 1 січня 2022 року набрав чинності Закон України «Про Державний бюджет України на 2022 рік». Зазначеним документом встановлено прожитковий мінімум для працездатних осіб у розмірі – 2 481 гривень).

В той же час, в статті 8 Закону вказано, що особам, зазначеним п. 1 та підпунктах «а», «б» пункту 2 частини першої ст. 4 цього Закону, забороняється безпосередньо або через інших осіб одержувати дарунки (пожертви) від юридичних або фізичних осіб: 1) за рішення, дії чи бездіяльність в інтересах дарувальника, що приймаються, вчиняються як безпосередньо такою особою, так і за її сприяння іншими посадовими особами та органами; 2) якщо особа, яка дарує здійснює дарунок (пожертву), перебуває в підпорядкуванні такої особи.

Пов'язаними із виконанням службових обов'язків є подарунки, що надаються як подяка за раніше вчинені службовцем дії (бездіяльність) або прийняті ним рішення на користь дарувальника або третіх осіб, або даруються в очікуванні заздалегідь необіцяного вчинення публічним службовцем дій (бездіяльності) або прийняття ним рішень на користь дарувальника або третіх осіб.

Подібний факт повинен був бути встановлений та доведений під час здійснення адміністративного провадження по справі про адміністративне корупційне правопорушення.

Голова райдержадміністрації К. повинен був вчинити у відповідності з вимогами ч.1 ст. 24 Закону «...особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, прирівняні до них особи у разі надходження подарунка, при наявності конфлікту інтересів, повинні невідкладно відмовитися від пропозиції дарунка, та письмово повідомити про дарунок керівника відповідного органу установи чи спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції».

**Методичні рекомендації
щодо самостійного опрацювання здобувачами вищої освіти
навчальних тем дисципліни «Антикорупційне законодавство»**

**Тема № 1. «Поняття, історичний аспект та правова основа
запобігання корупції в Україні».**

Час на самостійну роботу - 8 годин (денна)

Час на самостійну роботу - 10 годин (заочна)

Мета самостійної роботи: Закріпити у здобувача вищої освіти основні поняття отримані знання під час лекційного заняття та самостійної роботи, щодо корупції, корупційного правопорушення, визначення основних характеристик. Робота з нормативно-правовими актами, що регламентують питання запобігання корупції.

Теми рефератів на самостійну роботу:

1. «Законодавство у сфері запобігання корупції».
2. «Історичні передумови виникнення корупції».
3. «Досвід іноземних країн з запобігання корупції».
4. «Причини корупції в Україні».
5. «Джерела антикорупційного законодавства в Україні».

Завдання на самостійну роботу:

1. Розкрийте суспільно-психологічний і моральний аспект явища корупції в Україні. Визначте основні чинники існування

корупції у суспільстві. Завдання виконати письмово.

2. Розкрийте історичну і соціальну сутність явища корупції. Завдання виконати письмово у зошиті.

3. Обґрунтуйте загальний і глобальний характер корупції. Завдання виконати письмово, супроводити даними міжнародної і національної статистики.

4. Побудуйте ієрархічну схему структури антикорупційної державної політики України (із коротким описом змісту кожного структурного елементу).

5. Обґрунтуйте політичний і економічний характер явища корупції. Завдання виконати письмово у вигляді есе (3-4 стор.).

6. Розкрийте поняття «антикорупційне законодавство». Охарактеризуйте основні чинні законодавчі акти, що містять приписи антикорупційного характеру. Завдання виконати письмово у зошиті.

7. На підставі аналізу антикорупційного законодавства України визначте основні перспективні напрями його розвитку. Завдання виконати письмово у зошиті.

8. Наведіть статистичні показники сучасного стану та тенденцій корупції в Україні. Завдання бажано виконати за допомогою програми для створення презентацій.

9. На підставі статистичних даних проаналізуйте криміногенні фактори корупції в Україні. Завдання бажано виконати за допомогою програми для створення презентацій.

10. Прокоментуйте наявність конфлікту інтересів у ситуації: Керівник підприємства приймає рішення щодо отримання банківського кредиту для закупівлі продукції у свого родича – приватного підприємця. Завдання виконати письмово у зошиті.

11. Розкрийте сутність конфлікту інтересів у ситуації: Керівник підприємства приймає рішення про підвищення свого підлеглого, який пов'язаний з ним родинними відносинами.

12. Розкрийте сутність конфлікту інтересів у ситуації: Керівник юридичної особи володіє конфіденційною інформацією про його контрагентів та укладені угоди. Йому надходить пропозиція про працевлаштування на іншому підприємстві, з яким конкурує підприємство-роботодавець. Завдання виконати письмово у зошиті.

13. Наведіть умовний приклад потенційного конфлікту інтересів в діяльності юридичної особи. Завдання виконати письмово у зошиті.

14. Визначте місце антикорупційної політики у структурі державної політики України. Завдання бажано виконати за допомогою програми для створення презентацій.

Перелік тестових завдань на самостійну перевірку знань з теми:

1. Корупцію в загальному вигляді, можна поділити на рівні:

- A. регіональну;
- B. легальну;
- C. віртуальну;
- A. малу; середню; велику (інституційну, елітарну, легальну).

2. Яку мала назву корупція на території України у середньовіччі?

- A. «хабар»;
- B. «взятка»;
- C. «подань»;
- D. «мздоїмство» або «посула».

3. Які існують основні види корупції?

- A. побутова;
- B. історична;
- C. кримінальна;
- D. епізодична і систематична.

4. Які складові є вагомими при виробленні антикорупційної політики в Україні ?

- A. історичний розвиток країни;
- B. менталітет населення;
- C. національні традиції;
- D. визначення стратегії, тактики та конкретних заходів антикорупційної діяльності.

5. Що покладатиметься в основу Антикорупційної стратегії?

- A. стан висвітлення тематики щодо стану економіки в засобах масової інформації;
- B. статистичні показники щодо обсягів обороту роздрібною торгівлі;

С. статистичні показники щодо динаміки притягнення осіб до адміністративної відповідальності;

Д. аналіз ситуації щодо корупції, а також результатів виконання попередньої антикорупційної стратегії.

6. Який орган розглядає та схвалює проект щорічної національної доповіді щодо реалізації засад антикорупційної політики?

А. Національне агентство з питань запобігання корупції;

В. Кабінет Міністрів України;

С. Офіс Президента;

Д. Верховна Рада України.

7. Яким з наведених суб'єктів визначаються засади антикорупційної політики (Антикорупційна стратегія) ?

А. Національним агентством з питань запобігання корупції;

В. Кабінетом Міністрів України;

С. Президентом України;

Д. Верховною Радою України.

8. Основними заходами подолання корупції є:

А. закріплення чітких правових приписів актів, спрямованих на запобігання корупції; забезпечення прозорості правозастосовних процедур;

В. встановлення реального контролю за дотриманням антикорупційного законодавства;

С. створення системи органів, які вестимуть контроль за дотриманням заходів щодо запобігання корупції;

Д. залучення громадськості до виявлення корупції; забезпечення невідворотності відповідальності за корупцію;

Е. все разом.

9. Неправомірна вигода – це:

А. грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди, які є об'єктом корупційних дій;

В. послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав;

С. грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи

негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав;

D. вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав.

10. Чим характеризується корупція:

A. корисливою спрямованістю корупційних посягань;

B. аналогічністю суб'єктів корупційних посягань;

C. наявністю владних повноважень;

D. усталеною однорідною повторюваністю корупційних посягань;

E. все разом.

Питання для самоконтролю:

1. Які історичні явища посприяли виникненню корупції в Україні?

2. Вкажіть рівні корупції, що існують в Україні.

3. Чим відрізняється поняття «корупція» від «корупційного правопорушення»?

4. В чому полягають обмеження спільної роботи близьких осіб?

5. До яких видів відповідальності можливо притягнути особу за корупційні діяння?

6. Які нормативні акти належать до джерел антикорупційного законодавства України?

7. Розкрийте історичну і соціальну сутність існування явища корупції в Україні.

Рекомендована до теми література:

Нормативна:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. Відомості Верховної Ради України, 1996. № 30. Ст. 141.

2. Конвенція проти корупції, прийнята резолюцією 58/4 Генеральної Асамблеї ООН 31 жовтня 2003 року «Офіційний вісник України». № 44. 2006.- Ст. 2938.

3. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією: Конвенція Ради Європи від 04.11. 1999 р. (ратифікація від 16.03.2005 р.).

URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_102 (дата звернення: 24.05.2022)

4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції : прийнята 31 жовтня 2003 року; ратифікована Україною із заявами 18 жовтня 2006 року. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_c.16 (дата звернення: 20.05.2022).

5. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173): прийнята 27 січня 1999 року у Страсбурзі; ратифікована Україною 18 жовтня 2006 року. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show> (дата звернення: 12.07.2021).

6. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку: прийнятий 34-ю сесією Генеральної асамблеї ООН 17 грудня 1979 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_282 (дата звернення: 20.05.2022).

7. Корупція в сфері державного управління: Резолюція A/CONF.144/28/Rev.1 VIII Конгреса ООН по предупреждению преступности и обращению с правонарушителями (г. Гавана, 27 августа – 7 сентября 1990 г.). URL: <http://legal.un.org/.pdf> (дата звернення: 21.05.2022).

8. Кодекс України про адміністративні правопорушення: закон України від 07. 12. 1984 р. № 8073-X із змін., [1446-19](#). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>. (дата звернення 20.05.2022)

9. Кримінальний кодекс України: закон України від 05. 04. 2001 р. № 2341-III із змін. [889-19](#). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>. (дата звернення 20.05.2022).

10. Про запобігання корупції URL: закон України від 14.10.2014 № 1700-VII із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду: за станом від 01.02.2020, 922-19. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua> (дата звернення 20.07.2021).

11. Про очищення влади: Закон України від 16.09.2014 р. № 1682-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-18> (дата звернення: 24.05.2022)

12. Про державну службу: Закон України від 10 груд.2015 р. №889-VIII URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19> (дата звернення: 16.05.2022).

13. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 14.10.2014 № 1702-VII із змін. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>. (дата звернення 16.05.2022).

Допоміжна:

1. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання корупції» Київ: Юрінком Інтер, 2020. 348 с.

2. Ваньчик Ю. А. Загальнотеоретичні підходи до визначення корупції, корупційних діянь і корупційних відносин. *Філософські та методологічні проблеми права*. № 1. 2014. С. 175.

3. Корупція / Termin.in.ua. URL: <https://termin.in.ua/koruptsiia/> (дата звернення: 30.07.2021).

4. Бисага Ю. М. Корупція як цивілізаційний феномен: причини та шляхи подолання : монографія / Бисага Ю. М. та ін. Держ. ВНЗ Ужгород. нац. ун-т. Ужгород : Гельветика, 2016. 199 с.

5. Європейський досвід протидії корупції: теорія та практика: аналіт. огляд / Нац. акад. внутр. справ./упоряд.: Кржечковський І. та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернея. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2016. 235 с.

6. Волокітенко О.М. Формування національної антикорупційної політики в контексті загальєвропейської універсальної моделі. Матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтернет конференції «Стан та перспективи розвитку адміністративного права України» м.Одеса, 06 листопада 2020 р. ОДУВС, 2020, 138 с., С.22-24.

7. Дручек О.В. Основні моделі (стратегії) протидії корупції: зарубіжний досвід Матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтернет конференції «Стан та перспективи розвитку адміністративного права України» м.Одеса, 06 листопада 2020 р. ОДУВС, 2020, 138с., С.24-26.

8. Корупція в Україні, як побороти цю хворобу /ред. та упоряд. Л. Кудіна, О. Рязанцева Київ, 2015. 93 с.

9. Корупція в Україні: питання протидії : / Балакарева І. М. та

ін.; за заг. ред. В. М. Гаращука/ Харків : Панов А. М., 2015. 165 с.

10. Коропатов О.М. Деякі питання державної антикорупційної політики в Україні Матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтернет конференції «Стан та перспективи розвитку адміністративного права України» м.Одеса, 06 листопада 2020 р. ОДУВС, 2020, 138с., С.28-30.

11. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: офіц. пер. Київ : СТ-Друк, 2015. 54 с.

12. Машлякевич Д.С. Стратегії запобігання і протидії корупції в Україні: монографія / Д. С. Машлякевич, О. М. Литвинов/ Харків. 2016. 259с.

13. Петрашко С.Я. Боротьба з корупцією: міжнародний вимір та національна практика: монографія. Київ : Ін-т законодавства Верховної Ради України, 2014. 231 с.

14. Турчинов К. О. Політична корупція. Причини виникнення та правові механізми її подолання. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2017. № 3. С. 19-23.

15. Філіпенко Т.В., Філіпенко А.С. Сучасні механізми запобігання корупції в органах публічної влади в Україні. Матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтернет конференції «Стан та перспективи розвитку адміністративного права України» м. Одеса, 06 листопада 2020 р. ОДУВС, 2020, 138 с., С.14-16.

Тема №2: Зміст та основні характеристики Закону України «Про запобігання корупції».

Час на самостійну роботу - 8 годин (денна)

Час на самостійну роботу - 12 годин (заочна)

Мета самостійної роботи: Закріпити у здобувача вищої освіти основні поняття отримані знання під час лекційного заняття та самостійної роботи, щодо характеристики структури, змісту та особливостей Закону України «Про запобігання корупції».

Теми рефератів на самостійну роботу:

1. «Значення Закону України «Про запобігання корупції» в системі законодавства України з запобігання корупції».
2. «Напрями удосконалення діючого законодавства з запобігання корупції».
3. «Конфлікт інтересів та заходи його врегулювання».
4. «Характеристика обмежень, встановлених для публічних службовців, щодо запобігання корупції».

Завдання на самостійну роботу:

1. Намалюйте в робочому зошиті схему «Структура Закону України «Про запобігання корупції».
2. Оформіть таблицю форм корупції, що визначені у Законі України «Про запобігання корупції». Завдання виконати письмово у зошиті.
3. Визначте ступінь відповідності Закону України «Про запобігання корупції» принципам і формам участі, визначеним Конвенцією Організації Об'єднаних Націй проти корупції. Завдання виконати письмово у зошиті.
4. Проаналізуйте норми Проекту Закону України «Про засади державної антикорупційної політики на 2021 - 2025 роки». Завдання виконати письмово у зошиті.
5. Підготуйте презентацію на тему «Характеристика обмежень, встановлених для публічних службовців, щодо запобігання корупції у Законі України «Про запобігання корупції».

Перелік тестових завдань на самостійну перевірку знань з теми:

1. Коли був прийнятий Закон «Про запобігання корупції»?
 - A. 1991 р.;
 - B. 1999 р.;
 - C. 2011 р.;
 - D. 2014.

2. Коли був введений в дію Закон «Про запобігання корупції»?

- A. 14 жовтня 2014 року;
- B. 26 жовтня 2014 року;
- C. 20 грудня 2014;
- D. 26 квітня 2015 року.

3. Зі скількох розділів складається Закон «Про запобігання корупції»?

- A. з 7 розділів;
- B. з 10 розділів;
- C. з 11 розділів;
- D. з 13 розділів.

4. Зі скількох статей складається Закон «Про запобігання корупції»?

- A. 3 28;
- B. 3 39;
- C. 3 67;
- D. 3 73 статей.

5. Правопорушенням, пов'язане з корупцією – є:

A. діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені цим Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну або цивільно-правову відповідальність;

B. проступок, що порушує встановлені цим Законом вимоги, заборони та обмеження, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну або цивільно-правову відповідальність;

C. діяння, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну або цивільно-правову відповідальність;

D. діяння, що не містить ознак корупції, за яке законом встановлено правову відповідальність.

6. У чому полягає обмеження щодо суміщення та сумісництва основної роботи осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, з іншими видами діяльності?

- A. у забороні займатися оплачуваною викладацькою діяльністю;

В. у забороні здійснювати благодійну діяльність;

С. у забороні займатися іншою оплачуваною діяльністю, підприємницькою діяльністю та входити до складу виконавчих, контрольних чи наглядових органів юридичних осіб, що мають на меті одержання прибутку;

Д. у забороні займатися оплачуваною науковою діяльністю.

7. За корупційні правопорушення не передбачено наступний вид відповідальності...

В. кримінальна;

А. цивільно-правова;

В. дисциплінарна;

С. адміністративна;

Д. моральна.

8. Неправомірна вигода – це:

А. грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди, які є об'єктом корупційних дій;

В. послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав;

С. грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав;

Д. вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав.

9. Подарунок – це:

А. будь-які грошові кошти або інше майно;

В. переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи;

С. нематеріальні активи, які надають/одержують безоплатно;

Д. грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які надають/одержують безоплатно або за ціною, нижчою мінімальної ринкової.

10. Який розділ Закону «Про запобігання корупції» врегульовує питання здійснення фінансового контролю?

А. 2 розділ;

В. 4 розділ;

- C.7 розділ;
- D.12 розділ.

11. Вкажіть, на яку з вказаних категорій суб'єктів не поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції» ?

- A. депутати місцевих рад;
- B. члени Кабінету Міністрів України;
- C. посадові особи органів виконавчої влади іноземних держав;
- D. посадові особи юридичних осіб публічного права, що не є державними органами.

Питання для самоконтролю.

1. В якому році прийнято Закон України «Про запобігання корупції»?
2. З якої кількості розділів складається Закон України «Про запобігання корупції»?
3. Що таке конфлікт інтересів?
4. Назвіть види конфлікту інтересів.
5. Якими видами діяльності може займатись поліцейський?
6. Хто такі близькі особи?
7. Які є обмеження щодо сумісництва?
8. Охарактеризуйте зміст юридичної відповідальності за порушення вимог обмежень щодо запобігання корупційним проявам, встановлених для публічних службовців.
9. Розкрийте зміст інституту запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.

Рекомендована до теми література:

Нормативна:

1. Про запобігання корупції URL: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII із змін. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>. (дата звернення 20.05.2022).
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 265 «Про затвердження Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015-2017 роки». URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/> (дата звернення 02.06.2022).

Допоміжна:

1. Науково-практичний коментар Закону України «Про

запобігання корупції». Київ: Юрінком Інтер, 2020. 348 с.

2. Бабіч О. Правовий аналіз Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції в Україні». URL: [http://pravotoday.in.ua/ru/press\)centre/publications/pub](http://pravotoday.in.ua/ru/press)centre/publications/pub). (дата звернення 02.06.2022).

3. Ковбасюк Ю. Антикорупційна політика державних органів влади України. *Віче : Теоретичний і громадсько-політичний журнал*. 2010. № 17. С.19-22.

4. Ковязін Д. В. Проблеми імплементації українського законодавства у систему міжнародних антикорупційних договорів: політологічний аспект. *Політологічні записки*. 2011. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Polzap_2011_4_3 (дата звернення 02.06.2022).

5. Судаков Ю. О. Сучасні реалії нормативно-правового забезпечення запобігання та протидії корупції в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. Вип. 3. С. 119-123

6. Розвадовський Б. Антикорупційне законодавство: проблеми інституційного забезпечення протидії корупції. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2010. № 1. С. 64-69.

7. Харина Є. Я. Нормативно-правове регулювання у сфері запобігання і протидії корупції в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Юриспруденція. 2014. Вип. 10-2 (2). С. 181-184.

8. Ярмакі Х.П. Еволюція становлення та розвитку антикорупційного законодавства України. *Стан та перспективи розвитку адміністративного права України* : зб. матеріалів доп. учасн. VI-ої Міжнар. наук.-практ. інтернет конф. Одеса : ОДУВС, 2019. С. 57-59.

Тема №3. Суб'єкти, що здійснюють заходи в галузі запобігання корупції.

Час на самостійну роботу - 8 годин (денна)

Час на самостійну роботу - 10 годин (заочна)

Мета самостійної роботи: Закріпити у здобувача вищої освіти основні поняття отримані знання під час лекційного заняття та

самостійної роботи, щодо характеристики суб'єктів, які здійснюють заходи по запобіганню корупції. Визначити їх повноваження та особливості.

Теми рефератів на самостійну роботу:

1. «Повноваження Національного антикорупційного бюро з питань запобіганню корупції».
2. «Правовий статус Антикорупційного суду України з питань запобіганню корупції».
3. «Повноваження Офісу Генерального прокурора України в галузі запобіганню корупції».
4. «Повноваження Кабінету Міністрів України в галузі запобіганню корупції».
5. «Повноваження Національної поліції України в галузі запобіганню корупції».
6. «Повноваження підрозділів Служби безпеки України у сфері запобіганню корупції».

Завдання на самостійну роботу:

1. Вивчивши систему антикорупційних органів України побудуйте схематичне зображення антикорупційних органів.

Завдання: надайте коментар до створеної схеми, визначаючи основне завдання кожного з органів, його місце в загальній системі і наявність ієрархічних відносин (підпорядкування) між органами. Завдання може бути виконано за допомогою програм презентацій.

2. Національне агентство з питань запобіганню корупції направило до органів поліції вимогу, в якій витребувало з провадження поліції матеріали кримінального провадження, в якому особі було оголошено про підозру у вчиненні корупційного правопорушення. Органи поліції відмовили в наданні матеріалів.

Завдання: Поясніть чи правильно вчинили органи поліції?

Якими повноваженнями наділено Національне агентство з питань запобіганню корупції, чи має воно право здійснювати процесуальні дії в межах кримінального провадження?

3. Керівник Національного антикорупційного бюро прибув в Верховну Раду України для щорічної доповіді з питань запобіганню

корупції. Спікер Верховної Ради включив до порядку денного цю доповідь.

Завдання: Поясніть, які завдання стоять перед Національним антикорупційним бюро? Пояснення надайте письмово у зошиті.

Яку роль Національне антикорупційне бюро приймає в формуванні та втіленні антикорупційної політики?

4. Слідчий Національного антикорупційного бюро прийняв до свого провадження кримінальне провадження, яке було порушено за фактом вчинення шахрайства з фінансовими ресурсами. Окресліть коло кримінальних правопорушень, які підпадають під юрисдикцію Національного антикорупційного бюро? Як на Вашу думку, чи міг слідчий НАБУ прийняти до свого провадження матеріали про шахрайство? Пояснення надайте письмово у зошиті.

5. Під час проведення оперативно-розшукових заходів, слідчий поліції встановив, що один з підозрюваних під час виконання незаконних фінансових операцій вивів частину грошових коштів в сумі 7,5 млн. доларів США з межі України, використовуючи підроблені документи. Слідчий звернувся з поданням до суду, в якому просив винести рішення про застосування запобіжного заходу у виді арешту грошових коштів в межах процедури визнання та виконання рішень іноземних судів. Суддя відхилив подання, посилаючись на те, що питання про застосування запобіжних заходів на території іншої держави у справах про корупційні правопорушення вирішуються в іншому порядку.

Завдання: Поясніть в якому порядку може бути вирішене таке питання?

До чийої компетенції віднесено розшук, виявлення і повернення грошових коштів, отриманих в результаті вчинення корупційних правопорушень? Пояснення надайте письмово у зошиті.

7. На підставі аналізу положень Закону України «Про запобігання корупції» (ст. 21 та інші), визначити перелік суб'єктів, форми і повно-важення громадськості у сфері протидії корупційним проявам. Пояснення надайте письмово у зошиті.

8. У наведеному переліку визначте суб'єктів державного фінансового моніторингу:

Національний банк України,
центральний орган виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері запобігання і протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму,

Міністерство оборони України,

Служба безпеки України.

Міністерство юстиції України,

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку,

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. Завдання виконайте письмово у зошиті.

9. Нотаріус як суб'єкт первинного фінансового моніторингу відмовив агенству, що займається операціями з нерухомістю в оформленні угоди купівлі-продажу нерухомості у зв'язку із підозрою про кримінальне походження коштів клієнта.

Завдання: Чи є правомірними такі дії? Обґрунтуйте письмову відповідь.

Перелік тестових завдань на самостійну перевірку знань з теми:

1. Вкажіть повний перелік спеціально уповноважених суб'єктів у сфері запобігання корупції

А. Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції;

В. Органи прокуратури, органи Національної поліції України, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції;

С. Органи прокуратури, Національне антикорупційне бюро України;

Д. Органи Нацполіції України, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції.

2. Вкажіть статус Національного агентства з питань запобігання корупції

А. консультативно-дорадчий орган з питань антикорупційної політики при Президентові України;

В. колегіальний центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику;

С. спеціально уповноважений орган з питань запобігання корупції, підпорядкований Раді національної безпеки і оборони;

Д. орган судової гілки влади, відповідальний за кримінальне переслідування корупційних злочинів.

3. Вкажіть алгоритм дій особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, у разі надходження пропозиції щодо неправомірної вигоди або подарунка, прийняття якого заборонено законом.

А. відмовитися від пропозиції; за можливості ідентифікувати особу, яка зробила пропозицію; залучити свідків; письмово повідомити про пропозицію керівника та спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції;

В. прийняти вигоду або подарунок; ідентифікувати особу, яка зробила пропозицію; повідомити про це керівника та спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції;

С. прийняти вигоду або подарунок; за можливості ідентифікувати особу, яка зробила пропозицію; залучити свідків; передати його спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції;

Д. відмовитися від пропозиції без повідомлення будь-яких суб'єктів; попередити особу, яка зробила пропозицію, про можливу відповідальність.

1 Визначте правовий статус Національного агентства з питань запобігання корупції.

А. консультативно-дорадчий орган з питань антикорупційної політики при Президентові України;

В. колегіальний центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику;

С. спеціально уповноважений орган з питань запобігання корупції, підпорядкований Раді національної безпеки і оборони;

Д. орган судової гілки влади, відповідальний за кримінальне переслідування корупційних злочинів.

6. Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції – це:

А. СБУ, Національна поліція, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції;

В. Органи прокуратури, Національної поліції, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції;

С. СБУ, Національна поліція, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції, Вищий антикорупційний суд;

Д. СБУ, Національна поліція, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції, Спеціалізована антикорупційна прокуратура;

7. Визначте який з наведених органів, уповноважений розглядати адміністративні справи про корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення?

А. Міністерство юстиції України;

В. Національна поліція України;

С. Національне агентство з питань запобігання корупції;

Д. Суд.

8. Скільки існує рівнів суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні?

А. Два;

В. Три;

С. Чотири;

Д. Шість.

9. Які з суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні складають перший рівень?

А. Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України;

В. Президент України, Кабінет Міністрів України;

С. Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України,

Д. Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Рада нацбезпеки та оборони.

10. Які з суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні входять до другого рівня?

- A. правоохоронні органи;
- B. органи місцевої влади;
- C. правоохоронні органи та Збройні сили;
- D. уповноважені підрозділи (уповноважені особи) з питань запобігання та виявлення корупції.

Питання для самоконтролю:

1. Визначити перелік суб'єктів, що здійснюють запобігання корупції в державі.
2. Вкажіть загальні повноваження Національного антикорупційного бюро.
3. Який порядок призначення членів Національного агентства з питань запобігання корупції?
4. Визначте повноваження Офісу Генерального прокурора України в галузі запобігання корупції.
5. Визначте повноваження суб'єктів первинного фінансового моніторингу в Україні.
6. Визначте повноваження Національної поліції України з питань запобігання та протидії корупції.
7. Визначте повноваження Служби безпеки України з питань запобігання та протидії корупції.

Рекомендована до теми література:

Нормативна:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*, 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X із змін. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>. (дата звернення 02.06.2022).
3. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 17.05.2022)
4. Про запобігання корупції URL: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII із змін. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>. (дата звернення 02.06.2022)

5. Про Службу безпеки України: Закон України від 25 березня 1992 року № 2229-XII. *Відом. Верхов. Ради України* (ВВР), 1992, №27, ст.38.

6. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1698-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 47. Ст. 2051.

7. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 року URL : <http://zakon4.rada.gov.ua> (дата звернення 02.06.2022).

8. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII URL: <http://zakon4.rada.gov.ua> (дата звернення 02.06.2022).

9. Про вищий антикорупційний суд: Закон України від 07 червня 2018 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua> (дата звернення 02.06.2022).

10. Закон України «Про судоустрій та статус суддів» від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua> (дата звернення 02.06.2022).

11. Про державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. (ред. від 21.05.2022 р.). № 794-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19> (дата звернення 02.06.2022).

12. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів: Закон України від 10.11.2015 р. № 772-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19> (дата звернення 02.06.2022).

13. Про Дисциплінарний статут Національної поліції : Закон України від 15 бер. 2018 р. № 2337-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19> (дата звернення 02.06.2022).

14. Про затвердження Положення про Урядового уповноваженого з питань антикорупційної політики: Постанова Кабінету Міністрів України від 04.12.2013 р. № 949. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/246953567> (дата звернення: 24.05.2022 р.)

15. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 р. №

228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-п> (дата звернення: 17.05.2022).

16. Про затвердження Положення про Національне агентство України з питань державної служби: Постанова КМУ від 01.10.2014 р. № 500. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/500-2014-%D0%BF> (дата звернення: 24.05.2022)

17. Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 липн. 2015 р. №537. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015> (дата звернення 15.05.2022).

18. Про затвердження Положення про Національну поліцію: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовт. 2015 р. № 877 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-п> (дата звернення: 19.05.2022).

Допоміжна:

1. Гребенюк Б. О. Громадянське суспільство як один із головних елементів протидії корупції. *Публічне управління та регіональний розвиток*. 2018. № 2. С. 260-275.

2. Задорожний С. А. Механізми запобігання та протидії корупції в органах місцевої влади: дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02. Київ, 2016. 251 с.

3. Заброда Д.Г. Взаємодія суб'єктів боротьби з корупцією (адміністративно-правовий аспект): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. К.: Національна академія внутрішніх справ України, 2005. 237 с.

4. Єренко Д. В. Правове регулювання у сфері протидії корупції службовцями Національного антикорупційного бюро України. *Юридичний вісник*. Повітряне і космічне право. 2018. № 2. С. 76-82

5. Карелін В. В. Правові аспекти діяльності в Україні спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції / В. В. Карелін, М. В. Пузиревський. *Науковий вісник Сіверщини*. Серія : Право. 2018. № 1. С. 152- 161.

6. Манджола П. Удосконалення механізмів координації державної політики протидії корупції. URL: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/Juli2009/11.htm>. (дата звернення 02.06.2022).

7. Машлякевич Д. С. Система суб'єктів запобігання та протидії корупції. *Право*. 2015. № 2. С. 94-101
8. Пластун М. С. Глава держави як суб'єкт протидії корупції: порівняльно-правовий аналіз. *Актуальні проблеми правознавства*. 2017. Вип. 2. С. 121-124.
9. Пластун М. С. Форми та методи діяльності глави держави у сфері протидії корупції. *Вісник Маріупольського державного університету*. Сер. : Право. 2017. Вип. 13. С. 173-182.
10. Подоляка С. А. Особливості адміністративно-правового статусу суб'єктів протидії корупції в органах прокуратури України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 4. С. 121-129.
11. Подоляка С. А. Оптимізація функціонально-організаційної структури суб'єктів протидії корупції в органах прокуратури та їх взаємодія. *Право.ua*. 2018. № 2. С. 14-19.
12. Підбережник Н. П. Участь громадськості у запобіганні та протидії корупції в Україні в контексті євроінтеграційних процесів. *Ефективність державного управління*. 2016. Вип. 3. С. 131-137. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2016_3_15 (дата звернення 02.06.2022).
13. Пчелін В. Б. Органи Національної поліції України як суб'єкт запобігання та протидії корупції в Україні. *Право і Безпека*. 2019. № 1. С. 72- 77.
14. Суб'єкти протидії корупції в Україні. URL: http://guns.odessa.gov.ua/files/guns_portal/sub_kti_protid_korupe_v_ukra_n.pdf. (дата звернення 20.07.2022).

Тема № 4 Фінансовий контроль як засіб запобігання корупції.

Час на самостійну роботу - 10 годин (денна)

Час на самостійну роботу - 12 годин (заона)

Мета самостійної роботи: Закріпити у здобувача вищої освіти основні поняття отримані знання під час лекційного заняття та

самостійної роботи, щодо характеристики таких правових категорій як, фінансовий контроль, процедура подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, процедури обліку та оприлюднення декларацій, процедури встановлення своєчасності подання декларацій, видів моніторингу способу життя суб'єктів декларування, видів додаткових заходів здійснення фінансового контролю.

Теми рефератів на самостійну роботу:

1. «Порядок здійснення моніторингу способу життя суб'єктів декларування».
2. «Порядок здійснення додаткових заходів здійснення фінансового контролю».
2. «Моніторинг способу життя суб'єктів декларування».
3. «Відповідальність за порушення вимог фінансового контролю».
4. «Фінансовий контроль як засіб запобігання корупції».
5. «Процедура декларування доходів особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування».
6. «Додаткові заходи здійснення фінансового контролю».

Завдання на самостійну роботу:

1. Посадова особа Одеської обласної державної адміністрації здійснювала наукову діяльність. Друкуючи результати власних досліджень, посадова особа вказала на те, що вона є працівником обласної державної адміністрації.

Завдання: Як на Вашу думку, чи існують корупціогенні фактори у вказаній ситуації? Обґрунтуйте письмово власну позицію.

3. В Одеській міській раді виконання функцій уповноваженої особи з питань протидії корупції рішенням міського голови було покладено на міського голову.

Завдання: Чи відповідає рішення міського голови вимогам законодавства? Надайте відповідь яким чином повинна бути організована робота уповноваженої особи з питань протидії корупції в органах місцевого самоврядування.

8. Суддя Одеського апеляційного суду у вільний від основної роботи час здійснював викладацьку діяльність в одному з навчальних закладів міста.

Завдання: Як на Вашу думку, чи може така діяльність розглядатися як така, що порушує вимоги про суміщення видів діяльності? Які випадки чинне законодавство відносить до порушення умов суміщення видів діяльності?

8. Прокурор Приморського району м. Одеса отримав у ході виконання службових обов'язків інформацію, яка не є публічною і яка стосується тендерних закупівель державою. Зважаючи на недоступність цієї інформації для сторонніх осіб, прокурор надав цю інформацію приватному підприємцю, який є його приятелем.

Завдання: Як на Вашу думку, чи є в діях прокурора ознаки корупційного правопорушення? Якщо, то якого саме? Які санкції передбачені за подібні діяння чинним законодавством?

10. Чи має подавати декларацію про свій майновий стан директор юридичної особи, яке орендує об'єкт нерухомості, що належить територіальній громаді?

Завдання: Обґрунтуйте письмову відповідь.

Перелік тестових завдань на самостійну перевірку знань з теми:

1. Вкажіть, на яку з вказаних категорій суб'єктів не поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції»?

- В. депутати місцевих рад;
- С. члени Кабінету Міністрів України;
- Д. посадові особи органів виконавчої влади іноземних держав;
- Е. посадові особи юридичних осіб публічного права, що не є державними органами.

2. В якій грошовій одиниці здійснюється відображення доходів/видатків, одержаних/здійснених в іноземній валюті, з метою відображення у декларації відповідно до Закону України «Про запобігання корупції»?

- А. у валюті України;
- В. у грошовій одиниці валюти, в якій вони були одержані;
- С. у біткоїнах;

D. в умовних одиницях.

3. Що з наведеного не належить до встановлених законом правил етичної поведінки осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, якими вони повинні керуватися при виконанні службових повноважень?

A. регулярно, але не рідше одного разу на квартал подавати звіти щодо власної доброчесності;

B. уникати демонстрації у будь-якому вигляді власних політичних переконань або поглядів;

C. утримуватися від виконання рішень чи доручень керівництва, якщо вони суперечать закону;

D. бути ввічливими у стосунках з громадянами, керівниками, колегами і підлеглими.

4. Зазначте, яка із передбачених у Законі України «Про запобігання корупції» ознак відрізняє корупційне правопорушення від правопорушення, пов'язаного з корупцією.

A. правопорушення вчинене особою, яка згідно із Законом України «Про запобігання корупції» є уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування; правопорушення вчинене особою, яка згідно із Законом України «Про запобігання корупції» є уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

B. за правопорушення законом встановлено кримінальну відповідальність;

C. правопорушення є діянням, що містить ознаки корупції;

D. за правопорушення законом встановлено дисциплінарну або цивільно-правову відповідальність.

1. Що з наведеного не належить до передбачених законом заходів щодо захисту осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції?

A. обов'язок державних органів забезпечувати умови для повідомлень їх працівниками про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» іншою особою

B. заборона притягнення до дисциплінарної відповідальності особи у зв'язку з повідомленням нею про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» іншою особою;

С. можливість повідомлення працівником відповідного органу про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» без зазначення авторства (анонімно);

Д. виплата викривачу матеріальної винагороди у розмірі 50 % від розміру можливої шкоди, заподіяння якої вдалося запобігти внаслідок його повідомлення про правопорушення.

2. Яке право надається особі, уповноваженій на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, у випадку наявності у неї сумнівів щодо можливості одержання нею подарунка?

А. прийняти подарунок без жодних застережень;

В. скласти акт про пропозицію подарунка та надати його безпосередньому керівнику;

С. прийняти подарунок з обов'язковим залученням свідків;

Д. письмово звернутися для одержання консультації з цього питання до територіального органу Національного агентства з питань запобігання корупції.

3. Яка з наведених особливостей здійснення заходів фінансового контролю застосовується стосовно осіб, які займають посади в державних органах, що здійснюють оперативнорозшукову діяльність, і їх перебування на посадах становить державну таємницю?

А. закон не встановлює жодних особливостей здійснення заходів фінансового контролю для такої категорії осіб;

В. заходи фінансового контролю до зазначеної категорії осіб не застосовуються;

С. вказані заходи організовуються і здійснюються у спосіб, що унеможлиблює розкриття належності таких осіб до зазначених органів у спеціально визначеному порядку;

Д. зазначені особи подають декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, лише за запитом Національного агентства з питань запобігання корупції.

4. Який розмір може становити винагорода викривачу?

А. На сумму грошового розміру предмета якого або завдані державі збитки від якого у п'ять тисяч і більше разів перевищують розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб, установленого законом на час вчинення злочину;

В. Розмір винагороди становить 10 відсотків від грошового розміру предмета корупційного злочину або розміру завданих державі збитків від злочину після ухвалення обвинувального вироку суду;

С. Розмір винагороди не може перевищувати трьох тисяч мінімальних заробітних плат, установлених на час вчинення злочину;

Д. Всі наведені разом за визначених умов.

9. Який з перелічених видів контролю щодо декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, не передбачений Законом України «Про запобігання корупції»?

А. щодо правильності нарахування та сплати податків;

В. щодо своєчасності подання декларацій;

С. логічний та арифметичний контроль;

Д. щодо правильності та повноти заповнення декларації.

10. В який термін повинна бути подана щорічна декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, державним службовцем?

А. До 0 годин 1 січня поточного року;

В. Протягом поточного року;

С. З 0 годин 1 січня до 0 годин 1 квітня поточного року;

Д. Законом не визначено.

11. Що з наведеного не належить до заходів фінансового контролю, передбачених Законом України «Про запобігання корупції»?

А. перевірка на доброчесність осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

В. моніторинг способу життя суб'єктів декларування;

С. перевірка декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

Д. інформування про суттєві зміни у майновому стані суб'єкта декларування.

Питання для самоконтролю:

1. В чому полягає призначення фінансового контролю?

2. Розкрийте процедура подання декларацій осіб.

3. Охарактеризуйте зміст інформації, що зазначається в декларації.

4. Як відбувається встановлення своєчасності подання декларацій?

5. До яких видів відповідальності можливо притягнути особу за корупційні діяння пов'язані з порушенням вимог фінансового контролю?

6. В який спосіб здійснюється моніторинг способу життя суб'єктів декларування?

7. Що собою уявляють додаткові заходи здійснення фінансового контролю?

8. Охарактеризуйте особливості здійснення заходів фінансового контролю стосовно окремих категорій осіб.

9. Розкрийте зміст відповідальності за порушення вимог фінансового контролю.

Рекомендована до теми література:

Нормативна:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*, 1996. № 30. Ст. 141.

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: закон України від 07. 12. 1984 р. № 8073-X із змін. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>. (дата звернення 15.05.2022).

3. Кримінальний кодекс України: закон України від 05. 04. 2001 р. № 2341-III із змін. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>. (дата звернення 15.05.2022).

4. Про запобігання корупції URL: закон України від 14.10.2014 № 1700-VII із змін. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>. (дата звернення 20.07.2021)

5. Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 липн. 2015 р. №537. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015> (дата звернення 15.05.2022).

6. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів: Закон України від 10.11.2015 р. № 772-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19> (дата звернення: : 15.05.2022)

7. Про функціонування Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого

самоврядування: Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції 10 липн. 2016 р. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0959-16> (дата звернення 15.05.2022).

8. Порядок заповнення та подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: Наказ Національного агентства з питань запобігання корупції від 23 липня 2021 року № 449/21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0959-16> (дата звернення 15.05.2022) .

Допоміжна:

1. Бусол О. Ю. Протидія корупційній злочинності в Україні у контексті сучасної антикорупційної стратегії: дис. ʙ докт. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2015. 470 с.

2. Єренко Д. В. Правове регулювання у сфері протидії корупції службовцями Національного антикорупційного бюро України. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2018. № 2. С. 76-82

3. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання корупції» Київ: Юрінком Інтер, 2020. 348 с.

4. Погорецький М.А., Бусол О.Ю. Удосконалення механізму декларування доходів та видатків осіб, уповноважених на виконання функцій держави, та членів їх сімей як один із чинників зниження рівня корупції в Україні. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2009. № 2. С. 85– 92.

Тема № 5. Відповідальність за корупційні правопорушення та правопорушення пов'язані з корупцією.

Час на самостійну роботу - 10 годин (денна)

Час на самостійну роботу - 12 годин (заочна)

Мета самостійної роботи: Закріпити у здобувача вищої освіти основні поняття отримані знання під час лекційного заняття та самостійної роботи, щодо

Теми рефератів на самостійну роботу:

1. «Поняття та ознаки юридичної відповідальності».
2. «Загальна характеристика адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією».
3. «Особливості кваліфікації по статті 172-9 КУпАП (Невжиття заходів щодо протидії корупції)».
4. «Характеристики корупційних адміністративних правопорушень».
5. «Адміністративна відповідальність за корупційні правопорушення та її особливості».
6. «Суб'єкти відповідальності за корупційні адміністративні правопорушення».

Завдання на самостійну роботу:

1. Визначте основні ознаки, якими характеризується корупційне правопорушення та правопорушення, пов'язане з корупцією. Завдання виконати у формі порівняльної таблиці.
2. Охарактеризуйте письмово у зошиті зміст юридичної відповідальності за порушення вимог обмежень щодо запобігання корупційним проявам, встановлених для публічних службовців.
3. Розкрийте зміст інституту запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у вигляді есе (на 3-4 стор.).
4. Проаналізуйте статті глави 13-А КУпАП ст.172-4; ст. 172-5, ст.172-8. Визначте основні ознаки корупційних правопорушень.
5. Проаналізуйте механізм відшкодування збитків, шкоди, завданих державі внаслідок вчинення корупційного правопорушення за матеріалами судової практики.
6. Суддя апеляційного суду у вільний від основної роботи час здійснював викладацьку діяльність в одному з навчальних закладів міста.

Завдання: Як на Вашу думку, чи може така діяльність розглядатися як така, що порушує вимоги про суміщення видів діяльності? Які випадки чинне законодавство відносить до порушення умов суміщення видів діяльності?

7. Прокурор Ізмаїльського району з моменту призначення на посаду прокурора вирішив не припиняти підприємницької діяльності, оскільки вона полягала у виконанні спеціальних експертиз і не конкурувала з його обов'язками як прокурора.

Завдання: Чи є в діях прокурора ознаки корупційного правопорушення? В чому воно полягає і які шляхи його припинення передбачені чинним законодавством?

8. Близький родич судді Одеського окружного апеляційного суду отримав від громадянина в подарунок золотий годинник. Було з'ясовано, що цей громадянин є учасником адміністративного судочинства у справі про виділення земельної ділянки, яку розглядав суддя.

Завдання: Надайте відповідь чи можна розглядати такий подарунок як корупційний фактор? Які вимоги встановлені чинним

законодавством щодо можливостей подарунків для посадових осіб судових органів?

9. Посадова особа Одеської обласної державної адміністрації здійснювала наукову діяльність. Друкуючи результати власних досліджень, посадова особа вказала на те, що вона є працівником обласної державної адміністрації.

Завдання: Чи вбачається у діях посадової особи ознаки корупційного правопорушення? Свою позицію обґрунтуйте письмово у робочому зошиті.

Перелік тестових завдань на самостійну перевірку знань з теми:

1. За корупційні правопорушення не передбачено наступний вид відповідальності...

- A. кримінальна;
- B. цивільно-правова;
- C. дисциплінарна;
- D. адміністративна;
- E. моральна.

2. Порушення обмежень щодо одержання подарунка (пожертви) (ст. 172-5) не поширюється на наступну категорію осіб:

- A. підпорядковані особи в державному підрозділі;
- B. поліцейські;
- C. близьки родичі;
- D. керівники державного органу.

3. Особа, яка вчинила правопорушення, пов'язане з корупцією, однак на яку судом не накладено адміністративне стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, пов'язаними з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, або такою, що прирівнюється до цієї діяльності, підлягає притягненню до _____ відповідальності у встановленому законом порядку.

- A. цивільно-правової;
- B. виховної;
- C. адміністративної;
- D. дисциплінарної.

4. Які обставини виключають адміністративну відповідальність за корупційні діяння?

- A. правопорушення вчинено в стані крайньої необхідності;
- B. особа щиро раскаюється у вчиненні правопорушення;
- C. правопорушення вчинено в стані алкогольного сп'яніння;
- D. усі перераховані варіанти відповідей.

7. Порухення обмежень щодо одержання подарунка (пожертви) (ст. 172-5) не поширюється на наступну категорію осіб:

- A. підпорядковані особи в державному підрозділі
- B. поліцейські
- C. близьки родичі;
- D. керівники державного органу

8. Передбачене обмеження щодо вартості дарунків (пожертв) не поширюється на дарунки (пожертви), які...

- A. даруються підлеглими керівнику
- B. одержуються як загальнодоступні знижки на товари, послуги, безоплатного усунення недоліків товару в розумний строк
- C. одержуються в якості презента
- D. у всіх зазначених випадках

10. Визначте який з наведених органів, уповноважений розглядати адміністративні справи про корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення?

- A. Міністерство юстиції України;
- B. Національна поліція України;
- C. Національне агентство з питань запобігання корупції;
- D. Суд.

11. Вкажіть алгоритм дій особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, у разі надходження пропозиції щодо неправомірної вигоди або подарунка, прийняття якого заборонено законом.

A. відмовитися від пропозиції; за можливості ідентифікувати особу, яка зробила пропозицію; залучити свідків; письмово повідомити про пропозицію керівника та спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції;

B. прийняти вигоду або подарунок; ідентифікувати особу, яка зробила пропозицію; повідомити про це керівника та спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції;

C. прийняти вигоду або подарунок; за можливості ідентифікувати особу, яка зробила пропозицію; залучити свідків; передати його спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції;

D. відмовитися від пропозиції без повідомлення будь-яких суб'єктів; попередити особу, яка зробила пропозицію, про можливу відповідальність.

11. Які адміністративні стягнення передбачає КУпАП за вчинення правопорушень, пов'язаних з корупцією?

A. штраф, позбавлення права обіймати певні посади або займатись певною діяльністю строком на один рік;

B. громадські роботи, конфіскацію отриманого доходу від підприємницької діяльності чи винагороди від роботи за сумісництвом;

C. штраф і конфіскацію подарунка, одержаного з порушенням встановлених обмежень;

D. штраф, позбавлення права обіймати певні посади або займатись певною діяльністю строком на один рік, конфіскацію отриманого доходу від підприємницької діяльності чи винагороди від роботи за сумісництвом, конфіскацію подарунка, одержаного з порушенням встановлених обмежень.

12. На який орган Законом України «Про запобігання корупції» покладено повноваження ведення Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення?

- A. Міністерство юстиції України;
- B. Міністерство внутрішніх справ України;
- C. Національне антикорупційне бюро України;
- D. Національне агентство з питань запобігання корупції.

13. В який термін повинно бути накладене адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією?

- A. протягом місяця;
- B. протягом двох місяців;
- C. протягом трьох місяців;
- D. протягом шести місяців з дня його виявлення, але не пізніше двох років з моменту вчинення.

14. Які адміністративні стягнення передбачає КУпАП за вчинення правопорушень, пов'язаних з корупцією?

- A. штраф, позбавлення права обіймати певні посади або займатись певною діяльністю строком на один рік;
- B. громадські роботи, конфіскацію отриманого доходу від підприємницької діяльності чи винагороди від роботи за сумісництвом;
- C. штраф і конфіскацію подарунка, одержаного з порушенням встановлених обмежень;
- D. штраф, позбавлення права обіймати певні посади або займатись певною діяльністю строком на один рік, конфіскацію отриманого доходу від підприємницької діяльності чи винагороди від роботи за сумісництвом, конфіскацію подарунка, одержаного з порушенням встановлених обмежень.

15. На який орган Законом України «Про запобігання корупції» покладено повноваження ведення Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення?

- A. Міністерство юстиції України;
- B. Міністерство внутрішніх справ України;
- C. Національне антикорупційне бюро України;
- D. Національне агентство з питань запобігання корупції.

16. Яку кількість статей, що встановлюють адміністративну відповідальність за адміністративні правопорушення, пов'язані з

корупцією, утримує у собі Глава 13-А КУпАП «Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією».

- A. 3 9 статей;
- B. 3 11 статей;
- C. 3 15 статей;
- D. 3 21 статті.

Рекомендована до теми література:

Нормативна:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*, 1996. № 30. Ст. 141.

2. Конвенція проти корупції, прийнята резолюцією 58/4 Генеральної Асамблеї ООН 31 жовтня 2003 року. *Офіційний вісник України*. № 44. 2006. Ст. 2938.

2. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції : прийнята 31 жовтня 2003 року; ратифікована Україною із заявами 18 жовтня 2006 року. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_c16 (дата звернення: 15.05.2022).

3. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку: прийнятий 34-ю сесією Генеральної асамблеї ООН 17 грудня 1979 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_282 (дата звернення: 15.05.2022).

4. Коррупция в сфере государственного управления: Резолюция A/CONF.144/28/Rev.1 VIII Конгресса ООН по предупреждению преступности и обращению с правонарушителями (г. Гавана, 27 августа – 7 сентября 1990 г.). URL: http://legal.un.org/avl/pdf/ha/uncc/uncc_ph_r.pdf (дата звернення: 16.05.2022).

5. Кодекс України про адміністративні правопорушення: закон України від 07. 12. 1984 р. № 8073-X із змін. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>. (дата звернення 16.05.2022).

6. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012. № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 15.05.2022).

7. Про запобігання корупції URL: закон України від 14.10.2014 № 1700-VII із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду: за станом від 01.09.2021, 922-19. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>. (дата звернення 02.06.2022)

8. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1698-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 47. Ст. 2051.

9. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII URL: <http://zakon4.rada.gov.ua> (дата звернення 20.07.2021).

10. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 року. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua> (дата звернення 22.05.2022).

11. Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 липн. 2015 р. №537. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015> (дата звернення 15.05.2022).

12. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України: Постанова Кабінету Міністрів України від 02 липн. 2014 р. № 228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-п> (дата звернення: 15.05.2022).

13. Про затвердження Положення про Національну поліцію: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовт. 2015 р. № 877. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-2015> - п (дата звернення: 15.05.2022).

Допоміжна:

1. Адміністративне право України: Підручник: /За заг.ред. О.М.Бандурки: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2018. 480 с.

2. Ільєнок Т. В. Зарубіжний досвід адміністративно-правової протидії корупції. *Юридична наука*. 2012. № 12. С.42-52

3. Зразки протоколів про адміністративні правопорушення, складання яких підвідомче Національній поліції: практ. посіб./авт.-уклад.: Т.П. Мінка, Р.В. Миронюк, В.А. Глуховець та ін. Х. Право, 2016. 182 с.

4. Калюжний Р.А. Науково-практичний коментар КУпАП. URL: <http://uristinfo.net/adminpravo/131-ra-kaljuzhnij-naukovo-praktichnij-komentar-kupap.html>. (дата звернення: 15.05.2022).

5. Ковальова О.В. Значення Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційне правопорушення, для запобігання та протидії корупції в Україні. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми запобігання та протидії корупції в

Україні», 23 березня 2012 року. Одеса: ОДУВС, 2012. 182 с. С.84-88.

6. Ковальова О.В. Сутність обмеження щодо суміщення та сумісництва як інструменту антикорупційного механізму. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми запобігання та протидії корупції в Україні», 16 травня 2014 року. Одеса: ОДУВС, 2014.с.72-74.

7. Корупція в Україні: питання протидії: наук. доп. / Балакарева І. М. та ін.; за заг. ред. В. М. Гаращука; Нац. акад. прав. наук України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування. Харків: Панов А. М., 2015. - 165 с.

8. Мельник М. І. Корупція: сутність, поняття, заходи протидії: монографія. К. : Атіка, 2001. 304 с.

9. Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення. / За заг. ред. С. В. Петкова та С. М. Морозова. К.: "Центр учбової літератури", 2012. 1248 с.

10. Рогульський С. С. Адміністративно-правові заходи боротьби з корупцією в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. К.: Київський національний ун-т ім. Т. Шевченка. 2005. 19 с.

11. Сухонос В.В. Правові заходи протидії корупції в Україні в сучасних умовах: науково-теоретичні аспекти: монографія. Суми: Університетська книга, 2015. 85 с.

12. Трепак В.М. Корупційні правопорушення: поняття, види та заходи протидії: навч. посіб. Київ: Атіка-Н, 2014. 335 с.

13. Терещук О.В. Адміністративна відповідальність за корупційні правопорушення: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Одеса, 2000. С. 11.

14. Хабарова Т.В. Адміністративно-процесуальні засади запобігання корупції в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2017. 216 с.

14. Янюк Н. Окремі проблеми провадження щодо адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: матеріали XXIV звітної науково-практичної конференції (7-8 лютого 2018 р.) : у 2 ч. Ч. 2. Львів: Юридичний факультет Львівського національного

університету ім. Івана Франка, 2018. https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/02/konl_2018_2.pdf (дата звернення: 15.05.2022).

15. Ярмачі Х.П. Адміністративна відповідальність юридичних осіб. Українське адміністративне право: актуальні проблеми реформування. Збірник наукових праць. Суми, 2016.

Тема № 6 «Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг»

Час на самостійну роботу- 8 годин (денна)

Час на самостійну роботу- 12 годин (заочна)

Мета самостійної роботи: Закріпити у здобувача вищої освіти основні поняття отримані знання під час лекційного заняття та самостійної роботи, щодо вміння практичного застосування отриманих знань та основних теоретичних положень щодо корупційних кримінальних правопорушень; співвідносити їх із сучасними напрямками реформування кримінально-правової системи та політики.

Теми рефератів на самостійну роботу:

1. «Кримінально-правова характеристика кримінальних правопорушень у сфері корупції».
2. «Порівняльна характеристика норм кримінального законодавства України з нормами кримінальної відповідальності країн ЄС».
3. «Поняття та система кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності».
4. «Кримінально-правова характеристика окремих кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності».
5. «Профілактика кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності».

Завдання на самостійну роботу:

1. Визначте основні ознаки, якими характеризується

кримінально карні правопорушення, пов'язані з корупцією. Завдання виконати в робочому зошиті у формі порівняльної таблиці.

2. Проаналізуйте статті 366-1, 368-2, 159-1, 160 і 370 Кримінального кодексу України. Визначте основні ознаки кримінально карних правопорушень, пов'язаних з корупцією.

3. Проаналізуйте статті 45 (примітку до статті), 364, 364-1, 365-2, 368, 368-3, 368-4, 369, 369-2, 369-3. Визначте основні ознаки зазначених кримінально карних правопорушень, які пов'язані з корупцією.

4. Проаналізуйте механізм відшкодування збитків, шкоди, завданих державі внаслідок вчинення корупційного правопорушення за матеріалами кримінально-процесуальної судової практики. Завдання виконати письмово у зошиті.

5. Адвокат отримав направлення для надання безоплатної правової допомоги. Під час ознайомлення з документами кримінального провадження, в якому він надає безоплатну правову допомогу, адвокат з'ясував, що підозрюваний у провадженні має майнові зобов'язання перед клієнтом адвоката у іншій цивільній справі, яка також знаходиться в провадженні адвоката.

Завдання. Проаналізуйте ситуацію з точки зору наявності корупційних ризиків. Завдання виконати письмово у зошиті.

Перелік тестових завдань на самостійну перевірку знань з теми:

1. За корупційні правопорушення не передбачено наступний вид відповідальності...

- А. моральна
- В. кримінальна
- С. цивільно-правова
- Д. дисциплінарна
- Е. адміністративна

2. Особа, яка вчинила правопорушення, пов'язане з корупцією, однак на яку судом не накладено адміністративне стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, пов'язаними з виконанням функцій

держави або місцевого самоврядування, або такою, що прирівнюється до цієї діяльності, підлягає притягненню до _____ відповідальності у встановленому законом порядку.

- A. цивільно-правової
- B. виховної
- C. адміністративної
- D. дисциплінарної

1. Особа, щодо якої було порушено кримінальне провадження за правопорушення, пов'язане з корупцією, якщо інше не передбачено законодавством, може бути:

- A. відсторонена від виконання службових повноважень за рішенням керівника органу (установи, підприємства, організації), в якому вона працює, до закінчення розгляду справи судом;
- B. звільнена із займаної посади за рішенням керівника органу;
- C. притягнута до дисциплінарної відповідальності за рішенням керівника органу;
- D. відправлена у відпустку за власний рахунок.

2. Дарунки, які одержуються як подарунки державі, територіальній громаді, державним або комунальним установам чи організаціям мають бути передані особою, яка одержала дарунок, у ... строк органу, установі чи організації у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України

- A. одноденний
- B. триденний
- C. тижневий
- D. місячний

3. У разі закриття провадження у справі про адміністративне правопорушення або кримінальне провадження, пов'язане з корупцією, у зв'язку з відсутністю події або складу правопорушення відстороненій від виконання службових повноважень особі відшкодовується...

- A. три посадові оклади, передбачені переліком посадових посад державної служби
- B. повна заробітна плата за час вимушеного прогулу, пов'язаного з таким відстороненням
- C. середній заробіток за час вимушеного прогулу, пов'язаного з таким відстороненням.
- D. заробітна плата без врахування коштів по преміях

4. Вкажіть суб'єктів, які мають право здійснювати повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення члену Національного агентства з питань запобігання корупції?

- A. прокурор;
- B. прокурор Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;
- C. Генеральний прокурор України або виконувач обов'язків Генерального прокурора України;
- D. детектив Національного антикорупційного бюро України.

5. Визначте правовий статус членів Державного бюро розслідувань України.

- A. посадові особи місцевого самоврядування;
- B. державні службовці;
- C. особи начальницького складу Державного бюро розслідувань;
- D. особи начальницького складу органів внутрішніх справ.

6. Вкажіть яким з наведених повноважень не наділене Державного бюро розслідувань України.

A. організація проведення досліджень з питань вивчення ситуації щодо корупції;

B. здійснення моніторингу та контролю за виконанням актів законодавства з питань етичної поведінки у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

C. формування та реалізація антикорупційної політики, розроблення проектів нормативно-правових актів з цих питань;

D. здійснення досудового розслідування кримінальних корупційних правопорушень.

A. у забороні займатися оплачуваною науковою діяльністю.

9. Який розмір може становити винагорода викривачу?

A. На сумму грошового розміру предмета якого або завдані державі збитки від якого у п'ять тисяч і більше разів перевищують розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб, установленого законом на час вчинення злочину;

B. Розмір винагороди становить 10 відсотків від грошового розміру предмета корупційного злочину або розміру завданих державі збитків від злочину після ухвалення обвинувального вироку суду;

C. Розмір винагороди не може перевищувати трьох тисяч мінімальних заробітних плат, установлених на час вчинення злочину.

7. Який розділ Особливої частини Кримінального кодексу України встановлює кримінальну відповідальність службових осіб за вчинення кримінально карного корупційного правопорушення?

- A. розділ X IV
- B. розділ XVI
- C. розділ XVI
- D. розділ XVII.

8. Що є обов'язковою ознакою об'єктивної сторони корупційних кримінальних правопорушень?

- A. наявність публічного інтересу;
- B. наявність корисливого інтересу;
- C. приватний характер дій посадової особи;
- D. наявність безпосереднього зв'язку між діянням особи та її службовою діяльністю.

Питання до самоконтролю знань

1. Поняття та система кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

2. Загальна характеристика кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

3. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

4. Поняття службового кримінального правопорушення та його ознаки.

5. Розкрийте поняття службової особи. Поняття представника влади.

6. Відмежування зловживання владою або службовим становищем від перевищення влади або службових повноважень.

7. Службова недбалість. Необхідні та кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення. Відмінність службової недбалості від зловживання владою або службовим становищем.

8. Обґрунтуйте кваліфікацію протиправного діяння службове підроблення та визначте його відмінність від підробки документів.

Рекомендована до теми література:

Нормативна:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*, 1996. № 30. Ст. 141.

2. Конвенція проти корупції, прийнята резолюцією 58/4 Генеральної Асамблеї ООН 31 жовтня 2003 року. *Офіційний вісник України*. № 44. 2006. Ст. 2938.

3. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції : прийнята 31 жовтня 2003 року; ратифікована Україною із заявами 18 жовтня 2006 року. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_c16 (дата звернення: 15.05.2022).

1. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173) : прийнята 27 січня 1999 року у Страсбурзі; ратифікована Україною 18 жовтня 2006 року. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_101/print1433920238_957200 (дата звернення: 15.05.2022).

2. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку: прийнятий 34-ю сесією Генеральної асамблеї ООН 17 грудня 1979 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995282> (дата звернення: 15.05.2022).

3. Кримінальний кодекс України: закон України від 05. 04. 2001 р. № 2341-III із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду: за станом на 01.08.2021, 889-19. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>. (дата звернення 20.05.2022).

4. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: [http:// zakon2. rada.gov.ua/laws/show/4651-17](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17). (дата звернення: 17.05.2022).

5. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів. Закон України від 23 грудня 1993 року № 3781-XII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1994, № 11, ст.50.

6. Про запобігання корупції URL: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII із змін. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>. (дата звернення 20.05.2022)

7. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1698-VII. *Відомості Верховної Ради*.

2014. № 47. Ст. 2051.

8. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII.. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua> (дата звернення 20.05.2022).

9. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 року URL : <http://zakon4.rada.gov.ua> (дата звернення 20.05.2022).

10. Про вищий антикорупційний суд: Закон України від 07 червня 2018р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua> (дата звернення 20.05.2022).

Допоміжна:

1. Багрий-Шахматов Л. В. Уголовно-правовые и криминологические проблемы коррупции, теневой экономики и борьбы с ними. Одесса: Ластар, 2001. 530 с.

2. Бусол О. Ю. Протидія корупційній злочинності в Україні у контексті сучасної антикорупційної стратегії: дис. докт. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2015. 470 с.

3. Коржанський М.Й. Кваліфікація злочинів : Навч. посібник . Вид.2-ге. К.: Атіка, 2002. 640 с.

4. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.; за ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – 4-те вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2010. 456 с.

5. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. /за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-те вид. допов. Х.: Право, 2013. Т.1 : Загальна частина /Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін.. 2013. 376 с.

6. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. /за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-те вид. допов. Особлива частина. Х.: Право, 2013. Т.2: 1040 с.

Тема № 7 «Запобігання корупції в приватній сфері в Україні»

Час на самостійну роботу - 8 годин (денна)

Час на самостійну роботу - 12 годин (заона)

Мета самостійної роботи: Закріпити у здобувача вищої освіти основні поняття отримані знання під час лекційного заняття та самостійної роботи, щодо правової регламентації запобігання корупції у приватному секторі, проявів корупції у приватному секторі економіки, основними заходами з запобігання корупції у приватному секторі економіки держави.

Теми рефератів на самостійну роботу:

- 1) «Значення комплаєнс - процедур у виробленні заходів з запобігання корупції у приватному секторі економіки країни».
- 2) «Правовий статус уповноваженої особи з запобігання корупції на підприємстві».
- 3) «Досвід країн ЄС з запобігання корупції у приватному секторі економіки».
- 4) «Правова регламентація запобігання корупції у приватному секторі».
- 5) «Характеристика проявів корупції у приватному секторі».
- 6) «Заходи запобігання корупції у приватному секторі».

Завдання на самостійну роботу:

1. В приватному акціонерному товаристві «Аркадія» було створено уповноважений орган з питань корупції. Його основним завданням було визначено моніторинг господарських операцій на предмет корупційних ризиків і добір кадрів.

Під час анкетування кандидата на посаду провідного менеджера з закупівель, працівник уповноваженого органу з питань корупції встановив, що кандидат на посаду раніше працював в державному органі і займався закупівлями, але був звільнений у зв'язку з тим, що під час закупівель він надавав інформацію, яка не підлягала розголошенню.

Завдання: 1) Якими повноваженнями може бути наділений уповноважений орган з питань корупції в приватному акціонерному товаристві?

2) Прокоментуйте положення чинного законодавства щодо запобігання корупції у приватному секторі.

3) Які обмеження встановлені чинним законодавством про працю, щодо осіб, яких було звільнено у зв'язку з корупційними правопорушеннями?

2. Проаналізуйте функції уповноваженого підрозділу (особи) з питань запобігання та виявлення корупції, які містяться у Постанові КМ України від 04.09.2013 р. №706, із змінами і доп.).

Завдання: Дайте відповідь на питання: чи є зазначені функції державними або громадськими? Відповідь обґрунтуйте письмово у зошиті.

3. Використовуючи додаткову літературу, інформацію із мережі Інтернет, знайдіть приклади успішного викриття корупційних правопорушень з боку окремих громадян, журналістів, громадських об'єднань. Відповідь обґрунтуйте письмово у зошиті.

4. Розробіть антикорупційну програму для акціонерного товариства, де комунальна частка перевищує 50 відсотків, середньооблікова чисельність працюючих за звітний рік перевищує сто двадцять осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за цей період перевищує сто мільйонів гривень. Підприємство надає послуги у сфері парксервісу автомобілів.

Завдання: Матеріал викладіть у формі офіційного документу в робочому зошиті.

Перелік тестових завдань на самостійну перевірку знань з теми:

1. Вкажіть для якої з перелічених груп органів законом не передбачено обов'язкової наявності антикорупційних програм?

- B. центральні органи виконавчої влади;
- C. обласні ради;
- D. районні державні адміністрації;
- E. обласні державні адміністрації.

2. Вкажіть алгоритм дій особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, у разі надходження пропозиції щодо неправомірної вигоди або подарунка, прийняття якого заборонено законом.

A. відмовитися від пропозиції; за можливості ідентифікувати особу, яка зробила пропозицію; залучити свідків; письмово повідомити

про пропозицію керівника та спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції;

В. прийняти вигоду або подарунок; ідентифікувати особу, яка зробила пропозицію; повідомити про це керівника та спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції;

С. прийняти вигоду або подарунок; за можливості ідентифікувати особу, яка зробила пропозицію; залучити свідків; передати його спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції;

Д. відмовитися від пропозиції без повідомлення будь-яких суб'єктів; попередити особу, яка зробила пропозицію, про можливу відповідальність.

3. Які дії зобов'язані здійснити уповноважені особи Національного агентства з питань запобігання корупції у випадку виявлення ознак адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією ?

А. звернутися до спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції з обґрунтованим висновком;

В. поінформувати Генерального прокурора України;

С. скласти протокол про таке правопорушення, який направляється до суду згідно з рішенням Національного агентства;

Д. внести подання до суду щодо необхідності складення протоколу про таке правопорушення.

4. Куди має право звернутися за роз'ясненням особа, у разі існування сумнівів щодо наявності в неї конфлікту інтересів?

А. В орган, в якому працює державний службовець;

В. В Національне агентство з питань державної служби;

С. В прокуратуру;

Д. До територіального органу Національного агентства з питань запобігання корупції.

5. Який орган розглядає та схвалює проект щорічної національної доповіді щодо реалізації засад антикорупційної політики?

А. Національне агентство з питань запобігання корупції;

В. Кабінет Міністрів України;

С. Офіс Президента;

Д. Верховна Рада України.

6. Яким з наведених суб'єктів визначаються засади антикорупційної політики (Антикорупційна стратегія) ?

А. Національним агентством з питань запобігання корупції;

- В. Кабінетом Міністрів України;
- С. Президентом України;
- Д. Верховною Радою України.

7. Що покладається в основу Антикорупційної стратегії?

- А. стан висвітлення тематики щодо стану економіки в засобах масової інформації;
- В. статистичні показники щодо обсягів обороту роздрібної торгівлі;
- С. статистичні показники щодо динаміки притягнення осіб до адміністративної відповідальності;
- Д. аналіз ситуації щодо корупції, а також результатів виконання попередньої антикорупційної стратегії.

8. Хто призначає уповноваженню особу з запобігання корупції підприємства?

- А. Керівник регіональної установи НАЗК;
- В. Голова місцевої державної адміністрації;
- С. Керівник підприємства або установи;
- Д. Окружний прокурор.

9. Приватна сфера - це :

- А. діяльність приватних підприємств;
- В. сукупність суспільних відносин, яка складається у сфері підприємницької діяльності;
- С. сукупність суспільних відносин, яка складається серед окремих осіб (юридичних або фізичних) з приводу реалізації приватних інтересів;
- Д. не має вірної відповіді.

10. На яких підприємствах Антикорупційна програма затверджуються в обов'язковому порядку?

- А. на всіх державних, комунальних підприємствах, господарських товариствах ;
- В. на приватних підприємствах, які постійно працюють з державними, або комунальними підприємствами;
- С. на державних, комунальних підприємствах, господарських товариствах (в яких державна або комунальна частка перевищує 50%), де чисельність працівників перевищує 50 осіб, а обсяг валового доходу перевищує 70 млн грн. та у юридичних особах, які є учасниками процедури публічної

закупівлі, якщо вартість закупівлі товару (товарів), послуги (послуг), робіт дорівнює або перевищує 20 млн грн;

Д. не має вірної відповіді.

Питання до самоконтролю:

1. Розкрийте правову регламентацію запобігання корупції у приватному секторі.

2. Наведіть визначення корупції у приватному секторі економіки держави.

3. Перерахуйте причини корупції у приватному секторі.

4. Розкрийте зміст Антикорупційної програми підприємства.

5. Розкрийте заходи з запобігання корупції у приватному секторі економіки країни.

6. Які заходи мають бути передбачені у антикорупційній програмі підприємстві щодо запобігання корупції при отриманні бюджетних коштів?

7. Яким чином в антикорупційній програмі підприємства приватного сектору мають бути враховані обмежувальні заходи щодо співпраці з органами державної влади?

Рекомендована до теми література:

Нормативна:

1. Конституція України. Відом. Верхов. Ради України (ВВР), 1996, № 30. ст.141.

2. Конвенція ООН проти корупції. ООН, 31 жовтня 2003 року. Базаданих «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua> (дата звернення: 03.07.2021).

3. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією – Рада Європи, 27 січня 1999 року. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL:<http://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення: 03.07. 2021).

4. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року №1700 -VII. Відом. Верхов. Ради України, 2014, №49, ст. 2056.

10. Про публічні закупівлі: Закон України від 25 грудня 2015 року №992 – VIII. *Відом. Верхов. Ради України (ВВР)*, 1916, №9, ст.89.

11. Питання запобігання та виявлення корупції: постанова Кабінету Міністрів України від 04 вересня 2013 р. № 706. *Урядовий кур'єр* від 03.10. 2013 р.- № 180.

12. Про утворення Ради бізнес-омбудсмена: постанова Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 р № 691. *Урядовий кур'єр* від 12.12.2014 р. №232.

13. Про утворення Національної агенції і питань запобігання корупції: постанова Кабінету Міністрів України від 03 березня 2015 р. № 118. *Офіційний вісник України* від 03.04.2015 р. №24, стор.24, ст.164.

14. Про затвердження Положення про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру Генеральної прокуратури України: Наказ Генпрокуратури України від 12.04.2016 р. № 149. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651> (дата звернення: 20.05.2022).

15. Про затвердження Типової антикорупційної програми юридичної особи: Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції 02 березня 2017 року № 75. Базаданих «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>. (дата звернення: 23.05.2022).

Допоміжна:

1. Методичні рекомендації щодо розробки та впровадження системи заходів щодо запобігання та протидії корупції. URL: [http://cgpa.com.ua/Policy doc](http://cgpa.com.ua/Policy%20doc). (дата звернення: 23.05. 2022).

2. Баранов С.О. Особливості протидії корупції в приватній сфері в Україні: розділ колективної монографії «Інституціоналізація публічно-правових відносин у сфері протидії корупції: досвід країн Східної та Західної традицій права (універсальна теоретична основа

для профільного антикорупційного закону України)».Т.-1., Таллінн: Видавництво «Балтія», - 2019. 432 с. с.16-37. (друк. англійською мовою).

3. Бенько І. Д. Корупція у сфері публічних закупівель: форми прояву та засоби протидії. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 38 (2). С. 84-87

4. Білецький А.В. Корупція у приватному секторі та роль громадськості у її запобіганні. URL: file://C:/Users/82919 1 PB.pdf (дата звернення: 03.06. 2022).

5. Великий Енциклопедичний юридичний словник / за ред. академіка НАН України Ю. С. Шемшученка. К.: Юрична думка, 2007. 992 с.

6. Войнаренко М. Управління економічною безпекою підприємств на основі оцінки відхилень порогових показників / М. Войнаренко, О. Яременко. *Економіст*. 2008. № 12. С. 60–63.

7. Головкін Б.М. Антикорупційний менеджмент у митній справі. Зб. тез доп. Всеукр. наук. практ. інтернет-конф. «Фіскальна політика в Україні в кримінально-правовому вимірі», (26 квіт.2016 р.). Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. С. 60–65.

8. Дзюба А.Ю. Деякі аспекти запобігання корупції у приватній сфері. Матеріали Всеукр. наук. практ. конф. «Актуальні проблеми кримінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності». Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2017. С. 191-195.

9. Злочинність у паливно-енергетичній сфері України: кримінологічна характеристика та запобігання: монографія / за заг. ред. Б.М. Головкіна. Харків: Право, 2013. 248 с.

10. Корупція в приватному секторі. URL: http://91.142.175.4/nazk_files/doslidzhennya/8.pdf. (дата звернення: 23.05.2022)

11. Олійник О. Фаворитизм і кронізм як основні критерії кадрового добору політико-управлінської еліти в Україні. *Вісник громадсько-політичний і теоретичний журнал*. 2014, № 20.С.2-5.

Рекомендований перелік тем рефератів на самостійну роботу:

1. «Значення комплаєнс - процедур у виробленні заходів з запобігання корупції у приватному секторі економіки країни».
2. «Правовий статус уповноваженої особи з запобігання корупції на підприємстві».
3. «Досвід країн ЄС з запобігання корупції у приватному секторі економіки».
4. «Правова регламентація запобігання корупції у приватному секторі».
5. «Характеристика проявів корупції у приватному секторі».
6. «Особливості запобігання корупції у приватному секторі».
7. «Кримінально-правова характеристика кримінальних правопорушень у сфері корупції».
8. «Порівняльна характеристика норм кримінального законодавства України з нормами кримінальної відповідальності країн ЄС».
9. «Поняття та система кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності».
10. «Кримінально-правова характеристика окремих кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності».
11. «Профілактика кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності».
12. «Поняття та ознаки юридичної відповідальності у сфері запобігання корупції».
13. «Загальна характеристика адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією».

14. «Особливості кваліфікації по статті 172-9 КУпАП (Невжиття заходів щодо протидії корупції)».

15. «Характеристики корупційних адміністративних правопорушень».

16. «Адміністративна відповідальність за корупційні правопорушення та її особливості».

17. «Порядок здійснення моніторингу способу життя суб'єктів декларування».

18. «Порядок здійснення додаткових заходів здійснення фінансового контролю».

19. «Моніторинг способу життя суб'єктів декларування».

20. «Відповідальність за порушення вимог фінансового контролю».

21. «Фінансовий контроль як засіб запобігання корупції».

22. «Процедура декларування доходів особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування».

23. «Додаткові заходи здійснення фінансового контролю».

24. «Повноваження Національного антикорупційного бюро з питань запобігання корупції».

25. «Правовий статус Антикорупційного суду України з питань запобігання корупції».

26. «Повноваження Офісу Генерального прокурора України в галузі запобігання корупції».

27. «Напрями удосконалення діючого законодавства з запобігання корупції».

28. «Конфлікт інтересів та заходи його врегулювання».

29. «Характеристика обмежень, встановлених для публічних службовців, які пов'язані з корупцією».

30. «Законодавство у сфері запобігання корупції».

31. «Історичні передумови виникнення корупції». «Повноваження Кабінету Міністрів України в галузі запобігання корупції».

32. «Значення Закону України «Про запобігання корупції» в системі законодавства України з запобігання корупції».

33. «Досвід іноземних країн з запобігання корупції».

34. «Причини корупції в Україні».

35. «Джерела антикорупційного законодавства в Україні».

36. «Значення етичних норм у запобіганні корупції у приватному секторі економіки країни».

37. «Особливості кваліфікації статті 367 КК (Службова недбалість)».

38. «Потенційний конфлікт інтересів в системі запобігання корупції».

39. «Реальний конфлікт інтересів і його особливості в системі запобігання корупції».

40. «Повноваження Офісу Генерального прокурора України у сфері запобігання корупції».

41. «Особливості кваліфікації статті 364 КК (Зловживання владою або службовим становищем)».

42. «Поняття подарунку та відмінність його від неправомірної вигоди».

43. «Досвід країн ЄС з запобігання корупції у приватному секторі економіки».

44. «Обмеження щодо використання службових повноважень чи службового становища».

45. «Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування».

46. «Заходи антикорупційного комплаєнсу щодо порушення норм фінансування політичних процесів».

47. «Правовий захист викривачів в Україні: досягнення, невирішені проблеми».

48. «Викривачі корупції та їх значення для ефективної протидії корупційним правопорушенням».

49. «Історія прийняття міжнародних нормативно-правових актів щодо запобігання корупції».

50. «Закордонна практика здійснення заходів антикорупційної діяльності».

Методичні рекомендації з написання наукового реферату

Однією з основних цілей навчання здобувачів вищої освіти є розвиток їх творчих здібностей та дослідницьких умінь.

У практиці вищих навчальних закладів широко використовується завдання для здобувачів вищої освіти, які передбачають написання реферату. Реферат є одним з видів індивідуальних завдань здобувачів в процесі вивчення будь-якої навчальної дисципліни.

Мета написання реферату:

- поглиблене вивчення здобувачами вищої освіти навчальної дисципліни;
- активізація навчальної діяльності здобувачів вищої освіти;
- більш глибоке узагальнення і систематизація знань за обраною темою;
- розвиток творчих здібностей здобувачів вищої освіти, вміння самостійно мислити;
- розвиток навичок самостійної роботи з навчальним матеріалом, а саме: вміння підібрати необхідну літературу, проаналізувати викладений у ній матеріал, узагальнити та систематизувати його, зробити висновки.

Викладач може дати студенту завдання написати реферат як при підготовці до семінару, так і у вигляді індивідуального завдання науково-дослідницького характеру. Орієнтовний список тем рефератів розробляється викладачем і входить до навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

Методика написання реферату

Найпростішою формою самостійного творчого завдання здобувачів вищої освіти є реферат. Назва «реферат» походить від латинського «refere», що означає повідомляю.

Реферат - це доповідь на певну тему, що включає критичний огляд наукових та інших джерел з обраної теми, або виклад змісту наукової роботи. Важливо зазначити, що у рефераті необхідно не лише висвітлити відповідну наукову інформацію, а й показати своє ставлення до неї. Реферат демонструє ерудицію здобувача, його вміння самостійно аналізувати, систематизувати, класифікувати й

узагальнювати суттєву наукову інформацію. Реферат може містити аналіз і критику відповідних наукових теорій.

Етапи підготовки реферату

Перший етап – підбір та опрацювання матеріалу до обраної теми.

Щоб реферат був змістовним, потрібно приділити увагу підбору необхідної літератури. А для цього рекомендується використовувати не одне джерело, а декілька. Перш за все необхідно визначити, яка існує література з теми реферату. Для цього потрібно переглянути необхідні розділи систематичного каталогу, бібліографічні покажчики, скласти перелік профільних періодичних видань, проаналізувати прикнижні і пристатейні списки літератури.

Слід насамперед уважно прочитати підібрані матеріали, виділяючи ключові моменти та принципові положення. Вивчаючи літературу, слід не тільки запозичувати матеріал, але і паралельно обмірковувати знайдену інформацію. Критерієм відбору і вивчення матеріалу повинна бути можливість його подальшого теоретичного та практичного використання.

Під час опрацювання літератури необхідно підбирати фактичний матеріал (ілюстрації, схеми, таблиці, формули). Особливою формою фактичного матеріалу є цитати. Цитати використовуються для того, щоб без перекручень довести думку автора першоджерела, для співставлення різних точок зору. Вони служать необхідною опорою в процесі аналізу і синтезу інформації. За допомогою цитат можна скласти систему переконливих доказів, необхідних для характеристики явища, яке вивчається. Цитати можуть використовуватися і для підкріплення окремих стверджень автора реферату. Частіше цитати застосовують при огляді наукової літератури.

Огляд літератури є одним із етапів загального процесу наукового осмислення обраної теми. *Огляд наукової літератури виконується, виходячи із задач дослідження.* При написанні реферату він відноситься до основної частини роботи.

Під оглядом наукової літератури не слід розуміти перелік або коротке резюме усіх робіт, які відносяться до обраної студентом теми дослідження.

Основні етапи огляду наукової літератури:

- ознайомлення з матеріалами по темі, їх класифікація, відбір найбільш суттєвих та цікавих теоретичних та практичних досліджень;

- визначення напрямків, які представляють найбільший інтерес та які ще недостатньо досліджені.

- *Огляд наукової літератури дозволяє вирішити ряд задач:*

- дає уяву про те, наскільки добре студент знайомий з роботами по темі дослідження;

- дає можливість творчо осмислити сучасний рівень розуміння тієї або іншої проблеми, несе в собі нове знання про предмет дослідження;

- дозволяє відобразити існуючі розбіжності різних точок зору вчених з досліджуваної теми.

Типові помилки, які допускають здобувачів вищої освіти при підготовці огляду наукової літератури:

- у рефераті дається тільки бібліографічний список, огляд літератури відсутній;

- огляд літератури поверхневий і є результатом того, що студент не знайомий з науковою літературою з обраної теми;

- огляд літератури представляє собою набір підібраних здобувачами робіт без спроби з'ясувати яке відношення вони мають до теми його дослідження.

Після підбору літератури необхідно скласти бібліографічний список.

Другий етап (аналітичний) – аналіз матеріалів та складання плану реферату за основними змістовими блоками.

Аналізуючи обрані матеріалами, потрібно:

- вивчити те чи інше питання, яке необхідно висвітлити;

- критично проаналізувати зміст обраних матеріалів;

- проаналізувати, чи збігається ваша оцінка якоїсь проблеми з думкою автора, інших авторитетних осіб;

- вибрати для реферату більш яскраві факти, приклади, цікаві положення та ін.

Після того, як студент вивчить бібліографічні джерела з теми реферату, сформулює свої власні ідеї, слід скласти план реферату.

План реферату повинен включати наступні складові:

- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- бібліографічний список.

Третій етап (синтезуючий) – наповнення складеного на попередньому етапі плану основним змістом за обраною темою, розкриття концептуальних засад та базових принципів, а також висвітлення новизни дослідження.

Четвертий етап – написання та оформлення реферату згідно вимог, які подаються нижче.

П'ятий етап – доповідь перед аудиторією та захист реферату.

Здобувач вищої освіти повинен довести суть своєї роботи до присутніх на семінарі, конференції, в наукових гуртках (5-7 хвилин). Присутні можуть задавати питання автору реферату, виступати з своїми думками, зауваженнями по змісту поданого реферату. В цілому обговорення та захист реферату може займати до 15 хвилин.

Під час усного виступу краще розповідати, а не читати реферат. Для цього необхідно скласти розгорнутий план-конспект на 2-4 сторінки.

При захисті реферату викладач в першу чергу звертає увагу на наступні аспекти:

- чи витримана структура роботи;
- чи виконані вимоги до оформлення реферату;
- чи здібний студент до самостійного пошуку наукової літератури і спеціалізованої інформації, наскільки грамотно він може скласти бібліографічний список;
- чи присутня в роботі самостійна оцінка і власна наукова позиція автора реферату або він обмежився викладенням наукових позицій інших авторів.

Структура та зміст реферату

У вступі розкривається:

- обґрунтування актуальності обраної теми реферату;
- мета написання реферату;
- практична значимість теми дослідження на даному етапі розвитку суспільства;
- зв'язок з важливими проблемами сучасної практики;
- історія питання.

Основна частина. Зміст основної частини реферату повинен точно відповідати обраній темі і повністю її розкривати. В ній проводиться аналітичний огляд наукової літератури з питань, які досліджуються, їх детальний розгляд, а також визначається своє ставлення до опублікованих наукових праць, дискусійних питань, обґрунтовується власна точка зору щодо проблем, які розглядаються. В основній частині реферату автор логічно, послідовно і аргументовано викладає матеріал. Вона повинна бути тематично поділена на розділи та підрозділи в залежності від змісту реферату та його обсягу.

У заключній частині формуються основні висновки, вказуються питання, які вдалося висвітлити більш-менш повно, а також ті, які потребують подальшого дослідження.

Оформлення реферату

Під час оформлення реферату потрібно на титульній сторінці вказати назву навчального закладу, тему реферату, прізвище та ім'я студента, групу, де він навчається, прізвище керівника роботи, рік написання.

Реферат має бути чітко написаним або віддрукованим. Також враховується загальний вигляд реферату, оформлення цитат, посилань, бібліографічного списку.

Бібліографічний список починається з законів, нормативних та інструктивних документів бібліографічному списку потрібно забезпечити точність прізвищ та ініціалів авторів, назв книг, видавництва, міст і років видання (Додаток А).

При написанні роботи студент повинен давати посилання на джерело, матеріали, які подаються в рефераті. Як правило їх

зазначають порядковим номером за переліком бібліографічного списку, виділеним двома квадратними дужками.

Наприклад:

Цитата у тексті: «Іноземні інвестиції можуть вкладатися в будь-які об'єкти, інвестування в які не заборонено законами України» [3, С.4-9].

Відповідний опис у переліку посилань:

3. Про режим іноземного інвестування: Закон України. ВВРУ. 1996. № 19. С. 4-9.

Для написання реферату необхідно використовувати науковий стиль мовлення!!!

Загальні вимоги до оформлення реферату

Реферат виконується на аркушах білого паперу формату А4 (210 x 297мм.) з одного боку аркуша.

Текст повинен мати поля 4-х боків аркуша:

- верхнє та нижнє не менш 20 мм.
- ліве – не менш 30 мм.
- праве не менш 10 мм.

Текст на комп'ютері набирається в редакторі Word, шрифт тексту Times New Roman, розмір шрифту 14, міжрядковий інтервал 1,5 або написаний від руки з висотою літер і цифр не менш ніж 2,5 мм.

Сторінки нумеруються арабськими цифрами з титульною сторінкою, але на неї номер не проставляється. Нумерація починається з 2-го аркуша знизу по центру, без крапки вкінці, на відстані 10 мм від нижнього краю аркушу.

Оптимальний обсяг реферату – ***12-15 друкованих аркушів.***

Додаток А

Зразок оформлення бібліографічного списку В Україні 01 липня 2016 р. набув чинності ДСТУ 8302:2015 *«Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання»*, який установлює види бібліотичних посилань, правила та особливості їхнього складання і розміщування у документах.

Стандарт розроблено фахівцями Книжкової палати України імені Івана Федорова і його дія поширюється на бібліографічні посилання в опублікованих і неопублікованих документах незалежно від носія інформації. Зазначено, що «Стандарт призначено авторам творів, видавцям, фахівцям редакцій засобів масової інформації, інформаційних центрів тощо».

ДСТУ 8302:2015 містить інформацію про:

- види бібліографічних посилань та правила їхнього складання;
- особливості складання комплексного бібліографічного посилання;
- особливості складання бібліографічного посилання на електронний ресурс;
- особливості складання бібліографічного посилання на архівний документ.

**Приклади
оформлення бібліографічного опису у списку
використаних джерел з урахуванням Національного
стандарту України ДСТУ 8302:2015**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
---------------------------	--------------------

Книги: Один автор	1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право: конспект лекцій. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.): монографія. Запоріжжя: ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика: навч.-метод. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн: курс лекцій. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія: монографія. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 240 с.
Два автори	1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади: монографія. Харків: Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою: навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси: конспект лекцій. Запоріжжя: ЗНУ, 2016. 102 с.

	с. 5. Горощкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією: навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автори	1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах: навч. посіб. Львів: Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2016. 206 с. 3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності: монографія. Харків: ХНПУ, 2015. 338 с. 4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири і більше авторів	1. Науково - практичний коментар Кримінального кодексу України: станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін.; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ: ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення: навч.

	посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 88 с. 4. Основи охорони праці: підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ: ЦУЛ, 2016. 264 с. 5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 84 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання: монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія: навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ: ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Дахно І.І., Алієва - Барановська В.М. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ: ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора	1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016): ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя: ЗНУ, 2016. 330 с. 2. Криміналістика: конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ: ЦУЛ, 2016. 320 с. 3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні: монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя: КСК-Альянс, 2017. 172 с. 4. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського,

- Ю. О. Ніколаєва. Одеса: ОНУ, 2015. 306 с.
5. Науково - практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ: ЦУЛ, 2017. 176 с.
 6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с.
 7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем: монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків: Право, 2016. 488 с.
 8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях: довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломєць, В. К. Колпакова. Київ: Ін Юре, 2015. 352 с.
 9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти: матеріали Всеукр. наук. - практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 216 с.
 10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації: зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ: Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с.

Багатотомні видання	1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ: САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Лодий П. Д. Сочинения: в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков; авт. вступ. ст. А. В. Сеницына. Киев; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с. 3. Новицкий О. М. Сочинения: в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с. 4. Правова система України: історія, стан та перспективи: у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків: Право, 2009. Т. 2: Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с. 5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права: в 6 т. Харьков: Право, 2007. Т. 4: Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.
Автореферати дисертацій	1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06. Київ, 2005. 20 с. 2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики: автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.

Дисертації	1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.): дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с. 2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл: дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. 3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства: дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.
Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України: офіц. текст. Київ: КМ, 2013. 96 с. 2. Повітряний кодекс України: Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536. 3. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017). 4. Деякі питання стипендіального забезпечення: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543. 5. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки: Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>.

	2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 6. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації: наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141. 7. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця: затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
Архівні документи	1. Лист Голови Співки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. 3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Патенти	1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. 2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004;

	опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль: Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). 2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков: ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. Центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).
Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ: Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ: Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та

	документація).
Каталоги	1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН України. Донецк: Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історико-правова спадщина України: кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області: кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін.; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів: Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні показники	1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності: бібліогр. показч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала; Запорізький національний університет. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 60 с. 2. Микола Лукаш: біобібліогр. показч. / уклад. В. Савчин. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія; ч. 10). 3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні: бібліогр. показч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування). 4. Лисодєд О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків: Одісей, 2003. 128 с.

	5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856-2013). Київ: Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики; вип. 3).
Частина видання: книги	1. Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов. <i>Михайло Баймуратов: право як буття вченого: зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова</i> / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493. 2. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212. 3. Коломоець Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України: підручник</i> / за заг. ред. Т. О. Коломоець. Київ, 2009. С. 195–197.
Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)	1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих</i>

	вчених : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Кононенко Н. Методология толерантности в системе общественных отношений. <i>Формирование толерантного сознания в обществе</i>: материалы VII междунар. антитеррорист. форума (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Киев, 2011. С. 145–150. 4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i>: зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.
Частина видання: довідкового видання	1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673. 2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоець, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55. 3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.

Частина видання: продовжуваного видання	1. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159.
Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92. 2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79. 3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 4. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.
Електронні ресурси	1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/

	photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/_5_2017/32.pdf. 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3.– С. 20–27.- URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017).
--	--

Методичні рекомендації щодо оформлення наукових презентацій

Мультимедійна презентація повинна бути записана в програмі Microsoft PowerPoint на CD-диску або на іншому електронному носії.

Слід пам'ятати, що комп'ютерна техніка повинна зробити доповідь більш цікавою, наочною та зрозумілою для слухачів, а не відволікати їх надмірними анімаційними ефектами та зайвою інформацією.

Під час оформлення презентації не доцільно використовувати:

1) надто яскравих кольорів (рекомендують застосовувати для тла холодні тони зелено-синьої гами та невиразні текстури);

2) більше як три кольори на одному слайді (при цьому кольори тексту та фону мають бути контрастними, загалом рекомендують застосування кольорових схем «світлий текст на темному фоні» та «темний текст на білому фоні»);

3) значну кількість анімаційних ефектів (їхнє застосування має бути обґрунтованим);

4) довгих речень та формулювань, значної кількості прийменників;

5) невиразних та непомітних заголовків;

6) більше 15 рядків тексту чи двох зображень із коментарями на одному слайді;

7) фонового звукового супроводу демонстрації;

8) перехід слайдів у режимі «за часом», а також режими переходу «жалюзі», «шашки», «розчинення», «горизонтальні смуги»;

9) одноманітної побудови презентації: таблиці, схеми, текстові слайди тощо мають чергуватися.

Технічні вимоги оформлення слайдів

Ці вимоги окреслюють правила розташування інформації на слайді для найоптимальнішого її сприймання здобувачами вищої освіти. Наприклад:

1) перевага надається горизонтальному розташуванню інформації;

2) найбільш важлива інформація – у центрі екрану;

3) усі таблиці схеми, діаграми, графіки тощо повинні мати назву, яка в таблицях розташовується над, а в усіх інших різновидах – під зображенням;

4) не можна змішувати різні типи шрифтів у одній презентації, перевагу слід надавати шрифтам «без насічок» (Arial, Verdana, Comic Sans MS, Calibri та ін.) – їх легше читати з відстані;

5) розмір шрифтів має коливатися в межах: 22 – 28 пт для заголовків, 18 – 22 пт – для основного тексту, 16 – 20 пт – для підписів зображень, шрифтів легенд, 14 – 16 – для номерів слайдів;

6) номер слайда розташовується в правому верхньому кутку, на титульному та завершальному слайдах номер можна не ставити.

Вимоги до демонстрації презентації:

1. *Не повторювати те, що написано на слайдах.* Показ слайда має супроводжуватися усним мовленням, що пояснює, коментує чи описує інформацію на екрані, *але не переказує її.*

2. *Своєчасно коментувати слайди.* Момент появи слайда на екрані не повинен збігатися з коментарем доповідаючого, слухачам слід дати деякий час (залежно від обсягу і складності матеріалу слайда) на самостійний його перегляд.

3. *Застосовувати контрастні подразники.* Не слід всю презентацію говорити в однаковому темпі та з однаковою гучністю, одноманітно рухатися перед аудиторією або не рухатися зовсім – усі ці чинники слід чергувати для уникнення «відключення» слухачів від теми заняття.

4. *Забезпечити інтерактивне спілкування із аудиторією.* Найбільш популярним прийомом його є «короткі запитання». Наголошуємо, що не можна вимагати від аудиторії розгорнутих відповідей на запитання, спілкування не повинно відволікати від сприймання матеріалу, а також припускати «зависання» запитання в повітрі.

Короткий словник термінів

АНТИКОРУПЦІЙНА ПРОГРАМА – комплекс правил, стандартів і процедур щодо виявлення, протидії та запобігання корупції у діяльності підприємства (установи, організації чи державного або місцевого органу влади).

АНТИКОРУПЦІЙНА ЕКСПЕРТИЗА - діяльність із виявлення в нормативно-правових актах, проектах нормативно-правових актів положень, які самостійно чи у поєднанні з іншими нормами можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією.

БЛИЗЬКІ ОСОБИ – особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки із суб'єктом, зазначеним у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції» (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких із таким суб'єктом не мають характеру сімейних), у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі, а також – незалежно від цих умов – чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, зять, невістка, тесть, теща, свекор, свекруха, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням згаданого суб'єкта.

ВИБОРНІ ОСОБИ - Президент України, народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати місцевих рад, сільські, селищні, міські голови.

ВИКРИВАЧ - фізична особа, яка за наявності переконання, що інформація є достовірною, повідомила про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону, вчинених іншою особою, якщо така інформація стала їй відома у зв'язку з її трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням нею служби чи навчання або її участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання.

ВНУТРІШНІ КАНАЛИ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО МОЖЛИВІ ФАКТИ КОРУПЦІЙНИХ АБО ПОВ'ЯЗАНИХ З КОРУПЦІЄЮ ПРАВОПОРУШЕНЬ - способи захищеного та анонімного повідомлення інформації, яка

повідомляється викривачем керівнику або уповноваженому підрозділу (особі) органу або юридичної особи, у яких викривач працює, проходить службу чи навчання або на замовлення яких виконує роботу.

ДЕРЖАВНИЙ СЛУЖБОВЕЦЬ – особа, яка займає посаду в державному органі та його апараті щодо практичного виконання завдань і функцій держави та одержує заробітну плату за рахунок державних коштів.

ДЕРЖАВНИЙ ОРГАН - орган державної влади, в тому числі колегіальний державний орган, інший суб'єкт публічного права, незалежно від наявності статусу юридичної особи, якому згідно із законодавством надані повноваження здійснювати від імені держави владні управлінські функції, юрисдикція якого поширюється на всю територію України або на окрему адміністративно-територіальну одиницю

ЗОВНІШНІ КАНАЛИ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО МОЖЛИВІ ФАКТИ КОРУПЦІЙНИХ АБО ПОВ'ЯЗАНИХ З КОРУПЦІЄЮ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ІНШИХ ПОРУШЕНЬ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ» - шляхи повідомлення інформації викривачем через фізичних чи юридичних осіб, у тому числі через засоби масової інформації, журналістів, громадські об'єднання, професійні спілки тощо.

КОРУПЦІЯ – використання особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції», наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей.

КОРУПЦІЙНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ – діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

КОМПЛІАЄНС – система заходів, що застосовується на підприємстві, в установі чи організації з метою запобігання та попередження вчинення їх працівниками чи керівництвом корупційних та пов'язаних з ними правопорушень, а також з метою забезпечення відповідності діяльності

підприємства, установи, організації вимогам антикорупційного законодавства та вимогам запобігання конфлікту інтересів.

КОМПЛАЄНС-СПЕЦІАЛІСТ – уповноважений з антикорупційної програми, тобто, працівник (посадова особа) підприємства, що забезпечує реалізацію та функціонування системи комплаєнс на підприємстві (в установі, організації, органі державної або місцевої влади).

ПОДАРУНОК – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які надають/одержують безоплатно або за ціною, нижчою мінімальної ринкової.

ПОТЕНЦІЙНИЙ КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ – наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання таких повноважень.

ПРИВАТНИЙ ІНТЕРЕС – будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях.

ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНЕ З КОРУПЦІЄЮ – діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені законодавством вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

ПРЯМЕ ПІДПОРЯДКУВАННЯ – відносини прямої організаційної або правової залежності підлеглої особи від її керівника, в тому числі через вирішення (участь у вирішенні) питань прийняття на роботу, звільнення з роботи, застосування заохочень, дисциплінарних стягнень, надання вказівок, доручень тощо, контролю за їх виконанням.

РЕАЛЬНИЙ КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ – суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання таких повноважень.

НЕПРАВОМІРНА ВИГОДА – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав.

СУБ'ЄКТИ ДЕКЛАРУВАННЯ — особи, зазначені у пункті 1, підпунктах «а» і «в» пункту 2, пункті 4 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», інші особи, які зобов'язані подавати декларацію відповідно до цього Закону.

СПЕЦІАЛЬНО УПОВНОВАЖЕНІ СУБ'ЄКТИ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ - органи прокуратури, Національної поліції, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції.

ЧЛЕНИ СІМ'Ї – особи, які перебувають у шлюбі, а також їхні діти, у тому числі повнолітні, батьки, особи, які перебувають під опікою і піклуванням, інші особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких не мають характеру сімейних), у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі.

Навчально-методичний посібник

Баранов Сергій Олексійович

**«Антикорупційне законодавство: методичні рекомендації з
самостіної роботи з вивчення навчальної дисципліни»**

Навчально-методичний посібник

Технічний редактор М. М. Ісаєнко

Здано до набору 20.06.2022. Підп. до друку 18.06.2022. Формат
60х90/16.1

Папір друкарський. Ум. друк. арк. 5. Наклад 100 прим. Зам. №